

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Cyrilometodějská teologická fakulta

Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění

Teologické nauky

**Vliv liturgické reformy Druhého vatikánského koncilu
na úpravu kostela v Nedašově.**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Jonová Th.D.

Olomouc 2016

Josef Švach

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a při jejím zpracování jsem použil uvedenou literaturu.

V Nedašově 5. dubna 2016

.....

Děkuji PhDr. Jitce Jonové Th.D. za odborné vedení bakalářské práce a množství cenných rad a podnětů. Dále bych chtěl poděkovat manželce za podporu a vytvoření prostředí pro tvorbu mé práce.

Obsah

ÚVOD	5
1. HISTORICKÝ VÝVOJ KOSTELA DO ROKU 1969	7
Počátky kostela	7
Popis kostela 1916-1970	9
Popis vybavení a výzdoby liturgického prostoru	9
Inventář kostela	11
2. VLIV DOKUMENTŮ DRUHÉHO VATIKÁNSKÉHO KONCILU NA LITURGICKÝ PROSTOR.....	19
Druhý vatikánský koncil	19
Vznik Sacrosanctum Concilium.....	21
Vliv Sacrosanctum Concilium na liturgii.....	22
Vliv konstituce na liturgický prostor.....	23
Vliv ostatních dokumentů	24
Příchod a začleňování změn Druhého vatikánského koncilu v Československu.....	27
Příchod a začleňování změn Druhého vatikánského koncilu v nedašovské farnosti a okolí	30
3. PROMĚNA LITURGICKÉHO PROSTORU PO DRUHÉM VATIKÁNSKÉM KONCILU	33
Proměna liturgického prostoru v roce 1970	33
Proměny liturgického prostoru od roku 1979 do současnosti	36
Reflexe změn ve farnosti.....	37
ZÁVĚR	40
OBRAZOVÁ PŘÍLOHA	42
SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY	57
SEZNAM ZKRATEK.....	61

ÚVOD

„Majestátnou dominantu Nedašova tvoří římskokatolický kostel zasvěcený Panně Marii Nanebevzaté. Je to prst zvedající se z této pozemskosti k nebi a připomínající všem cíl našeho života : Jsme tu proto, abychom Pánu Bohu sloužili a tak jednou spaseni byli.“¹

Tématem bakalářské práce je vliv liturgické reformy na úpravu kostela v Nedašově. Římskokatolický kostel Nanebevzetí Panny Marie prodělal zásadní změny způsobené Druhým vatikánským koncilem. Tato problematika mě oslovila, a díky řadě rozhovorů a pozoruhodných dokumentů, se kterými jsem se setkal, se mi naskytla možnost vrátit se o několik desetiletí zpět k našim předkům a vnímat ducha koncilní doby, který zde vál.

Práce je rozčleněna na tři samostatné kapitoly. V první kapitole je stručně zmapovaný historický vývoj kostela do roku 1969 a souhrnně vypracovaný popis kostela s charakteristikou liturgického prostoru. Ve druhé kapitole je rozebrán vliv dokumentů Druhého vatikánského koncilu na liturgický prostor, průběh koncilu a jeho rozčlenění na čtyři etapy. Nelze také opomenout koncilní dokumenty a příchod koncilu do Československa a místních obcí. Jsou zde charakterizovány jednotlivé změny, které koncil přinesl. Třetí kapitola popisuje liturgický prostor po změně interiéru za P. Rudolfa Adámka a zabývá se proměnami kostela do současnosti. Závěrem této kapitoly je reflexe změn ve farnosti.

Během práce je použita řada zajímavých a vzácných pramenů. Pro pochopení významu liturgické reformy byl popsán průběh Druhého vatikánského koncilu s ohledem na jeho základní dokumenty, vztahující se k průběhu liturgie a liturgickému prostoru. Hlavním z těchto dokumentů byla konstituce Sacrosanctum Concilium, ze které vychází další upřesňující instrukce. Součástí práce je i podrobnější studie tohoto dokumentu. Dále instrukce Inter Oecumenici z 26. 9. 1964, kde se článek 90 - 99 zabýval liturgickým prostorem a Všeobecné pokyny k Římskému misálu. Během práce jsou použity známé zkratky těchto dokumentů. Také byla použita literatura Alberigo: Stručné dějiny II. vatikánského koncilu, Pesch: Druhý vatikánský koncil 1962-1965 a pro upřesnění příchodu koncilu do Československa jsem čerpal z knih Nové kostely a kaple z konce 20. století v České republice a Baklík, Hanuš: Letnice dvacátého století.

---

¹ MATÝSEK, F.: *Na pastvách zelených, Náboženské památky jižního Valašska*, svazek III. Dějiny farnosti Nedašov, strojopis- přepsáno B. Havlíčkem, kopie uložena u autora.

Velkým přínosem byl tzv. Anonymní rukopis, který byl původně uložen u farních kronik a poté byl ztracen. Nalezen byl až v roce 2009, kdy ho donesl jistý pamětník PhDr. Alešovi Naňákovi, který shromažďoval informace o nedašovském kostele. Je to mohutný svazek 122 listů popsaných drobným úhledným písmem, ve kterém se dozvídáme téměř všechny informace o průběhu stavby kostela, a také o době před počátkem stavby. Autor v něm velmi podrobně popisuje interiér kostela, kostelní inventář a veškeré stavební práce. Pomocí tohoto pramene byl zjištěn stav liturgického prostoru před Druhým vatikánským koncilem. Je zde do detailů popsáno, kde byly které obrazy, nástropní malby a dekorace.

Díky Pamětní knize nedašovské farnosti, svazek IV, z let 1959-2003 bylo možné zmapovat, jak proběhla úprava kostela Nanebevzetí Panny Marie. Píše se v ní o tom, v jakém stavu byl interiér před koncilem a co všechno se muselo změnit, přestavět a také jsou zde popsány reakce farníků. Další informace byly doplněny ze strojopisu P. Adámka: Vzpomínky na putování životem. Ve svých pamětech popisuje rovněž úpravu liturgického prostoru v Nedašově. Práce byla obohacena o souvislosti, které byly získány z rozhovorů s místními pamětníky.

1. HISTORICKÝ VÝVOJ KOSTELA DO ROKU 1969

Počátky kostela

Mezi lidmi se mluvilo o tom, že kostel v Nedašově měl stát už mnohem dříve. Údajně již v roce 1786 mělo dojít ke vzniku samostatné duchovní správy a zřízení nového kostela.² Ke stavbě ale nedošlo. K dalšímu pokusu vybudovat vlastní kostel došlo až v roce 1907, jehož hlavním iniciátorem byl brumovský farář P. Jakub Jelínek.³ Tehdy v Nedašově stávala pouze dřevěná zvonice.⁴ Svou pomoc přislíbil Dr. Antonín Cyril Stojan⁵ a byla vytvořena kostelní Jednota sv. Cyrila a Methoděje, výbor pro stavbu kostela, fary a hřbitova. V srpnu 1907 zasílá P. Jelínek řád Jednoty do Brna ke schválení, kde je následně povolena.⁶ V roce 1908 se začaly rýsovat stavební přípravy, v březnu 1908 se vyjednává o místě, kde bude stát kostel. Do Nedašova přijíždí komise poslaná C. k. místodržitelstvím v Brně a uherskobrodským hejtmanstvím. Jejich úkolem bylo vybrat společně s místními místo zamýšleného kostela. Po delším jednání bylo vybráno Kolínkovo „Záhumení“.⁷

Základní kámen byl posvěcen dne 6. června 1909 Dr. Antonínem Cyrilem Stojanem při velkolepé slavnosti na svátek Svaté Trojice.⁸ Nechejme o této události promluvit tzv. Anonymní rukopis: *„Tento den učinil Pán, aby nezapomenutelně byl zapsán do dějin náboženského života Závřanska: slavnost posvěcení základního kamene. Celou vsí vanula slavnostní nálada. Všichni ve svátečních valašských krojích. Mládež do noci pracovala na slavobránách a na výzdobě místa svěcení. Základní kámen byl přichystán u studně Surých.“*⁹ Jak můžeme v rukopise číst dále, byla to skutečně slavnost velkolepá a nevídaná, plná radosti a očekávání.

---

² FÚ Nedašov. *Farní kronika nedašovská*. Svazek I, 1907-1947, s. 14.

³ NAŇÁK, Aleš. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie a farnost Nedašov 1909-2009*. Zlín: GRASPO CZ, a.s., 2009, s. 9.

⁴ MATÝSEK, F.: *Na pastvách zelených, Náboženské památky jižního Valašska*, svazek III. Dějiny farnosti Nedašov, strojopis- přepsáno B. Havlíčkem, kopie uložena u autora.

⁵ Byl poslancem Zemského moravského sněmu za valašskokloboucký okres. Dne 23. června 1907 byla uspořádána slavnost a sloužena mše svatá před křížem na návsi v Nedašově, jejímž úmyslem bylo vyprošení Boží pomoci při založení kostela a duchovní správy. Mši sloužil Stojan za asistence dalších kněží. Účastnili se i starostové okolních obcí, 4 říšští poslanci a kolem pěti tisíc lidí. Srov. MATÝSEK, F.: *Na pastvách zelených, Náboženské památky jižního Valašska*, svazek III. Srov. Dějiny farnosti Nedašov, strojopis- přepsáno B. Havlíčkem, kopie uložena u autora.

⁶ NAŇÁK, Aleš. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie a farnost Nedašov 1909-2009*, s. 13.

⁷ Tamtéž, s. 14.

⁸ Tamtéž, s. 18.

⁹ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, s. 22.

Během stavebních prací se musela budoucí farnost a ti, kteří měli vše na starosti, potýkat s mnoha obtížemi. Pod obrovským tlakem se musel cítit P. Jakub Jelínek, jelikož on byl duší této akce a dal vše do pohybu. V půli roku 1911 byly pořízeny tři kostelní zvony. Zvonení dodávalo lidem naději a vlévalo sílu. Mezitím se vyráběl pískovcový hlavní oltář v Hořicích.¹⁰ Farář investoval do stavby všechny své úspory. Nechal objednat malbu oken, jejichž krása nás upoutává dodnes.¹¹

Rok 1912 přináší osazení chrámových oken a byla provedena výmalba kostela. Byla zhotovena betonová podlaha a na ni položena dlažba. V tuto dobu byl údajně už hotov hlavní oltář v Hořicích. Dne 13. prosince 1913 zemřel farář Jakub Jelínek, což bylo pro farníky velmi skličující. Přišli nejen o svého pastýře, ale především o rádce, pomocníka a také administrátora, který řešil veškeré finanční záležitosti. Během července 1914 byl konečně dopraven a osazen hlavní oltář v presbytáři. Neustálým problémem byl nedostatek peněz, což zapříčinilo, že dlouho nebylo možno koupit kazatelnu. Pořádila se až díky finanční pomoci od amerických vystěhovalců. Poté se ještě pořídilo věčné světlo¹² a obrazy křížové cesty, jejichž autorem je malíř Josef Mühl z Nové Paky.¹³ Obrazy nesly dubové gotické rámy natřené tmavě hnědou barvou. Pod obrazem na rámu je vždy nápis, který popisuje jednotlivá zastavení, nahoře jsou dvě fiály a vimperk, které dekorují kraby. Místo kytice je znázorněn jehlový kříž.

Finálním pracím nezabránilo ani vypuknutí 1. světové války. Vytoužený a dlouho očekávaný okamžik nastal 25. března 1916, kdy proběhlo slavnostní svěcení kostela Nanebevzetí Panny Marie Dr. Antonínem Cyrilem Stojanem.¹⁴ Po vysvěcení probíhaly bohoslužby jedenkrát za měsíc.¹⁵ V roce 1917 byly v Nedašově slouženy mše vždy první a třetí neděle v měsíci.

Je jasné, že vysvěcením nekončí práce na kostele. Neustále je co vylepšovat a doplňovat, především v interiéru. Samozřejmě se vše odvíjí od finančních možností. Zajímavostí je, že se na pořízení vybavení podíleli nejen místní, ale probíhaly sbírky

---

¹⁰ NAŇÁK, Aleš. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie a farnost Nedašov 1909-2009*, s. 25 - 27.

¹¹ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, oddíl Okna barevná, s. 11.

¹² Věčné světlo v hodnotě 300 zlatých bylo pořízeno panem Janem Fojtíkem. Srov. *Vzpomínky pana Jana Fojtíka sepsané na přání P. Františka Půčka v roce 1958*, rukopis uložen u paní Anežky Holbové.

¹³ Josef Mühl narozen 25. 6. 1877 v Nové Pace a zemřel 26. 11. 1938 v Praze. Malíř náboženských obrazů v Nové Pace. Žák a syn Antonína Mühla, s nímž pracoval pod společnou firmou „Antonín a Josef Mühl“ v Uhrách a v Nové Pace. Po otcově smrti restauroval jeho malby na Sv. Hoře u Příbrami a v chrámě v Praze- Vyšehradě. Srov. TOMAN, Prokop. *Nový slovník československých výtvarných umělců*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 1993.

¹⁴ NAŇÁK, Aleš. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie a farnost Nedašov 1909-2009*, s. 30 - 32.

¹⁵ MATÝSEK, F.: *Na pastvách zelených, Náboženské památky jižního Valašska*, svazek III. Dějiny farnosti Nedašov, strojopis- přepsáno B. Havlíčkem, kopie uložena u autora.

po celé moravskoslezské oblasti. V roce 1917 bylo připraveno deset lavic na každou stranu. Další lavice byly dokončeny o dva roky později, poté v roce 1924. Do poloviny 30. let fungoval systém prodeje míst, zrušeno bylo až za P. Františka Půčka.¹⁶

Popis kostela 1916-1970

Lod' kostela má délku 27 m a šířku 12 m. Výška po patky pilířů je 6,3 m, od patky po valení 4,7 m, valení 0,5 m. Celkem tedy 11,5 m. Délka presbytáře je 8,05 m. Zdi jsou tlusté 90 cm, ve věži údajně až 135 cm. Kostel je vystaven v novogotickém stylu. Na tympanonu hlavního portálu kostela je vyobrazena Panna Marie s Ježíškem a dva andělé. Ve spodní části jsou vyryta jména vedoucích stavby. Nalevo je Víra a napravo J. Čada a E. Ječmínek. Dvoukřídlé dveře osazené v hlavním portálu jsou z měkkého dřeva.¹⁷

“Lod' kostela je podepřena šesti opěrnými pilíři jednou odstupňovanými a uzavřena polygonálním presbytářem, jenž je podepřen čtyřmi pilíři. Na každé straně je pět oken novogotického typu, v presbytáři jsou tři okna. Na evangelní straně je za třetím pilířem vedlejší vchod. Tento má jednoduché dveře z měkkého dřeva. Střecha lodi je polovalbová a na svém konci nese sanktusníkovou vížku s jehlancovitou střechou. Vížka má po stranách plechové větrání.”¹⁸

Popis vybavení a výzdoby liturgického prostoru

O tom, jak vypadal vnitřní prostor kostela na počátku 60. let, se dozvídáme především z tzv. Anonymního rukopisu uloženého na faře a také z farní kroniky č. 6. Rukopis obsahuje podrobnou charakteristiku liturgického prostoru. Podél lodi obíhal temně červený sokl o výšce 29 cm. Strop lodi se skládal z pěti polí žebních kleneb, které se setkávaly v lehce vyznačených kruhových svornících, kolem kterých byla rozeta geometrických a rostlinných ornamentů. Žebra byla ukončené malou římsou, ze které vedl malovaný sloup, jehož dřík bez patky se ztrácel v soklu. Žebra byla dekorována z jedné i druhé strany barevnými pásy s ornamenty a geometrickými vzory. Kápě v rozích byla ukončena nazelenalým květem lilie s ornamentem. Malíř Krupanský je autorem olejových maleb ze života Panny Marie, které byly namalovány

---

¹⁶ NAŇÁK, Aleš. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie a farnost Nedašov 1909-2009*, s. 34.

¹⁷ Tamtéž, s. 33.

¹⁸ Tamtéž, s. 33 - 34.

do klenebních kápí. Procházeli bychom od vstupu do kostela směrem k presbytáři, viděli bychom na stropě Zvěstování Panny Marie, Narození Pána Ježíše, Poslední večeři a Nejsvětější Trojici. (obr. č. 5 - 8). Do pásů mezi klenbami bylo namalováno celé desatero. Autorem těchto maleb je pan Josef Káňa.¹⁹ (obr. č. 9).

Malíř Josef Káňa doplnil interiér ještě o několik dekorativních maleb. Nad každým zastavením křížové cesty namaloval svazek bílých lilií. Dva anděly, kteří drží nápis: „Sláva na výsostech Bohu“ namaloval nad kůr. Světlíky, umístěné na stropě, byly zakryté plechovým vyřezávaným ornamentem. V hlavní lodi byla položena kachlová dlažba ve žlutém odstínu s křížkovými ornamenty. Loď byla ukončena kůrem, který byl podepřen dvěma masivními pilíři a dvěma polopilíři bez hlavic. Nahoře byl kůr ohrazen zábradlím, které se skládalo z dvanácti polí. Zábradlí zakončovala římsa. Vše bylo natřeno hnědou barvou.²⁰

Presbytář byl od lodi oddělen dvěma schůdky a vítězným obloukem. Presbytář i oblouk měly sokl o výšce 28 cm, který byl natřený olejovou barvou. Vítězný oblouk měl rozpětí 6, 5 m. *„Vítězný oblouk je hranolově okosený. Vpředu má špaletu s jedním ústupkem a je ohraničen obloukem. Tónován je okrově. Uvnitř vítězného oblouku v průpletových obdélníkových polích se střídá malba stylizované lilie se stylizovanými růžemi. V dřívku nad soklem vítězného oblouku je 80 cm vysoký pás, napuštěný olivovou barvou. Vpředu vítězného oblouku je stěna do výše 1,5m pomalována naznačenými kvádry se zelenými palmami. Nad kvádrovím je pásek s geometrickým vzorem, za ním úzký červený pásek se zlatými křížky, širší pás s rostlinným ornamentem, červený úzký pásek se zlatými křížky a poté následuje pásek s geometrickým stavebnicovým vzorem. Nad ním je širší věnec půloblouků se stylizovaným rostlinným ornamentem. Vše nakonec ohraničuje trnový motiv. Vítězný oblouk celkově ohraničuje červený pás a krajka gotických lilií.“*²¹

Nad výše popsanou výzdobou byly namalovány postavy evangelistů. Na levé straně byl sv. Lukáš s býkem, sv. Jan se symbolem orla. Na pravé straně se nacházeli sv. Matouš s člověkem a sv. Marek se lvem. Nad nimi byl v oblacích anděl s palmovou ratolestí a další tři andělé, kteří drželi nápis: „Já jsem vzkříšení a život.“ Na druhé straně byl podobný výjev s nápisem: „Já jsem dobrý pastýř.“ Uprostřed vítězného oblouku byl vyobrazen Ježíš Kristus vstupující na nebesa. Po stranách byli umístěni andělé a malé

---

¹⁹ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, s. 41.

²⁰ Tamtéž, s. 42.

²¹ Tamtéž, s. 39 - 40.

hlavy andílků v oblacích. Kostel byl ukončen presbytářem s polygonálním závěrem, který byl rozdělen profilovanou římsou. „Klenební profilovaná žebra spadají až na římsu, kam přecházejí bez jakékoli přípory nebo konsol. Žebra jsou ohraničena z obou stran malířsky zeleným dekorativním provazcem, širším červeným pásem protkaným zlatými křížky a geometrickým vzorem. Ukončuje je červený pás perlovec v hráškové zeleni a vejcovce. Rohy kápě a meziklenebních pásů jsou krásně ornamentálně vyzdobeny.²² Je to jako veliký květ lilie. Okraj tvoří hnědý pás se světlými tečkami, nejvyšší část květu zdobí listový a růžový ornament, poté tři malé pásy: zelený, červený se zlatými křížky a ještě zelený. Pak následuje další širší zužující se plocha se žlutým geometrickým ornamentem, která je opět ohraničena třemi pásy. Spodní část tvoří zelený rostlinný motiv, uprostřed přetátný bílou pilovou linkou.²³

Žebra nad římsou byla také malířsky zdobená. Na svorníku je zlaté gotické IHS. Na kruhu byl také geometrický ornament. Obvodový kruh s přilehlými částmi klenebních žeber byl dekorován barevnými pásy, vlnkami, barevným pásem prolamovaných pásků. Na pásy mezi klenbami byla namalována modrá obloha s mraky a hvězdami. V klenební kápi byla vyobrazena Panna Maria s Ježíškem, k níž se utíkali Valaši. Byl zde nápis: „Pros za nás každou hodinu!“ Pole klenby na bočních stěnách byla zdobené širokým zeleným pásem s linkami. Na podlaze presbytáře byla dlažba 17 x 17 cm. Stupně byly vytvořeny z krémových dlaždic a zbytek prostoru byl tvořen červeným kobercem.²⁴

Tento bohatý popis našeho kostela nám dává možnost poznat, jak s největší pravděpodobností vypadal na počátku 60. let. Rukopis psal jistý člověk poměrně laicky, ale vzhledem k tomu, že kromě několika málo fotografií se nedochovala žádná památka na to, jak kostel vypadal v období před koncilem, je to opravdu vzácnost.²⁵

Inventář kostela

V roce 1916 byla na oltáři vystavena darovaná socha Božského Srdce P. Ježíše. Společně s ní pak byla instalována i socha Srdce P. Marie. Sádrová socha Božského Srdce P. Ježíše byla umístěna na evangelní straně ve výklenku hlavního oltáře o výšce 105 cm a šířce 30 cm, polychromovaná. Byl to dar z roku 1916. V roce 1936 ji opravil

---

²² V dolních rozích kápí novogotické klenby.

²³ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, s. 39 - 40.

²⁴ Tamtéž, s. 39 - 40.

²⁵ NAŇÁK, Aleš. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie a farnost Nedašov 1909-2009*, s. 57.

mistr Petrák²⁶ z Valašského Meziříčí. Socha Srdce Panny Marie byla umístěna na epištolní straně hlavního oltáře ve výklenku, také polychromovaná.²⁷

Po stranách kazatelny byly umístěny: Obraz svatého Františka z Assisi, jak získává stigmata (100 x 65 cm) a obraz Panny Marie Matky dobré rady (61 x 65). Obraz sv. Františka pochází z roku 1916, u druhého obrazu je zajímavé, že se prameny na době vzniku neshodují. Jedny uvádějí, že pochází z roku 1916, jiné z roku 1944 nebo 1946.²⁸ V roce 1924 byla pořízena v Olomouci dřevěná soška Pražského Jezulátka. Jezulátko bylo oděno v bílém saténu s barevnou výšivkou. Soška byla ponechána v sakristii a používala se především při vánoční výzdobě kostela. Dále byla v kostele dřevěná soška Vzkříšeného Spasitele z roku 1926.

V roce 1933 přibyly darované sochy - socha sv. Terezie a sv. Antonína Paduánského. V roce 1936 posvětil Dr. Klement Žůrek z řádu premonstrátů varhany z Kutné Hory. Dalším darem pro kostel v roce 1936 byla socha bl. Anežky České od neznámého dárce a socha sv. Josefa od pana Karla Marka ze Zlína, jež byla vyrobena firmou Malík z Brna. V tomtéž roce svaz katolických žen koupil figurální valašský betlém, který byl údajně velmi zdařile provedený, později do něj byl zaveden elektrický proud. O rok později bylo v kostele posvěceno šest nových korouhví a obraz Panny Marie Růžencové. V tomtéž roce, tedy v roce 1937, byla kostelu darována socha Dobrého Pastýře, která byla umístěna na bočním stolku v presbytáři. Další obraz byl darem z roku 1937, jedná se obraz sv. Karla Boromejského, dále obraz Panny Marie Sedmiboletné a Panny Marie Neposkvrněného početí. Tento obraz přinesl do kostela jako dar malíř Josef Káňa z Návojně.²⁹ Obraz Krista Krále od Norberta Pokorného visel na epištolní straně v presbytáři a je datován do roku 1942.³⁰

Socha Panny Marie Svatohostýnské (obr. č. 1) je přesnou kopií P. Marie ze sv. Hostýna od akademického sochaře Kubíčka z Olomouce. Je vytvořena z lipového dřeva v lazurových barvách modré, červené a smetanové. Socha je posazena na abaku mraků a

---

²⁶ Josef Petrák byl malířem a restaurátorem. Narodil se 28. 12. 1887 v Koněšíně u Jihlavy a zemřel 7. 5. 1953 ve Valašské Meziříčí. Po studiích pracoval ve Vídni, poté se vrací do Čech a zakládá ve Valašském Meziříčí dílnu. Zabýval se rovněž restaurátorskou činností a vymaloval řadu kaplí a kostelů. Srov. *Slovník osobností východní Moravy*, Valašské athény (internet) 10.3.2015, <http://www.divadloschod.cz/val.atheny/?id=osobnosti&what=p>.

Z rozhovoru se synem malíře Josefa Káni, Petrem, jsem se dozvěděl, že malíř Petrák se zasloužil o prvotní výmalbu vítězného oblouku kostela. V tzv. Anonymním rukopise se nachází také několik zmínek o Petrákovi. Restauroval v roce 1936 křtitelnici, boční oltář, přezlacoval křížovou cestu atd.

²⁷ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, oddíl Sochy.

²⁸ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, oddíl Obrazy.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Tamtéž.

zlatém měsíci. Výška sochy je 135 cm a šířka 45 cm. Panna Maria má na hlavě bílý šátek a Ježíšek v rukou drží blesky. Mají na hlavě pozlacenou korunku se štítkem, na němž je vyobrazen český lev. Vzadu za sochou jsou dvě řady silně pozlacených trojpraprsků v rozpětí 44 cm. V roce 1944 byla umístěna na hlavním oltáři, později v kostelní lodi.³¹ V roce 1944 daroval pro kostel tuto sochu továrník Antonín Kroutil z Holešova. Nyní je nainstalována nalevo v hlavní lodi kostela. Díky této soše farář František Půček³² prohlašoval o Nedašovu, že je to: „Malý valašský Hostýnek“. Obraz *Valašský betlém*, který byl pověšen v presbytáři na evangelní straně, je kopií známého triptychu: Valašský betlém od Adolfa Liebschera (1857-1919)³³. Hlavním motivem je Narození Páně (61 x 77 cm). Po stranách se nachází Panna Maria se sv. Josefem hledající přístřeší (61 x 38 cm) a Andělé se zjevili pastýřům (61 x 38 cm). Autorem je malíř Norbert Pokorný z Tišnova, který je dodal 6. června 1951. Jedná se o dar od Františka Půčka. Na zadní straně je okrasným písmem napsáno: „*Z vděčnosti Panně Marii za ochranu po dvouletém vězení věnuje nedašovskému chrámu Páně P. František Půček, nedašovský panáček 6. 6. 1951 - 42 let od posvěcení základního kamene zdejšího*“

---

³¹ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, oddíl Obrazy.

³² Nelze opomenout důležitost P. Františka Půčka (30.10 1895 Hýsle, Kyjov - 21. 9. 1968 Lukov), který byl konzistoř do farnosti Nedašov dekretován 2. listopadu 1934 a pobýval zde až do roku 1959. Během svého působení si doslova zamiloval různé obyvatele i tento valašský kout. Během jeho bohumilné činnosti došlo ve farnosti k mnoha změnám. Byly koupeny nové zvony, varhany, došlo k odvodnění hřbitova, byly postaveny nové schody ke kostelu a ještě několik dalších objektů. Zasloužil se také o vybudování kaple v Nedašově Lhotě. Byl donátorem soch, které neodmyslitelně patří k Nedašovu. Jedná se o sochu sv. Josefa, sv. Anny a Panny Marie, sv. Antonína Paduánského a sv. Václava. P. František Půček proslavil nedašovskou farnost především pořádáním poutí, které začal organizovat roku 1935, díky kterým nazval tuto farnost „malým valašským Hostýnkem“. Těchto poutí se účastnilo velké množství věřících z dalekého okolí. P. Půček byl velmi společenský a zajímal se i o život v obci. Založil tělovýchovnou jednotu Orel, Katolickou omladinu či dechovou kapelu Nedašov. Pomáhal a finančně přispíval z vlastních prostředků. Podílel se finančně na stavbě silnice v Nedašově, pomohl nejchudším občanům s pokrytím střech jejich domů. Pomohl postavit nový dům rodině Šenkeríkové a poskytl mnoho peněžních darů sociálně slabým rodinám. P. Půček byl věrný svým farníkům během 2. světové války a stál při nich i v těžkém období po jejím skončení. V lednu 1949 nastaly události, při kterých došlo k zadržení P. Půčka a jeho chráněnců. Nakonec skončil ve vězení, ze kterého se vrátil až po dvou letech. Během těchto událostí ukázali muži i P. František Půček neobyčejnou odvahu, odhodlání a pevnou víru. To, že byl opravdu výjimečným knězem, dokládá i fakt, že jmenovaly obce Nedašov a Nedašova Lhota „za zásluhy o zvelebení chrámu Páně v Nedašově důstojného pána P. Františka Půčka čestným občanem.“ Jmenování proběhlo už čtyři roky po jeho příchodu do farnosti, tedy 18. března 1938. Tento kněz měl lidi rád a také oni měli rádi jeho. Lidé z něj skutečně cítili jeho ochotu jim pomáhat a starat se o ně. Jeho pastorační činnost v Nedašově končí 22. 7. 1959, kdy odchází do charitativního domu v Lukově, kde zůstal až do své smrti. O jeho lásce k tomuto kraji svědčí i fakt, že je pochován v kněžské hrobce na místním hřbitově. Srov. P. František Půček, Obec Nedašov (internet) 15.2.2015, <http://www.nedasov.cz/products/p-frantisek-pucek/>. Srov. KÁŇA, Petr, se studii Jitky JONOVÉ. *Případ faráře Půčka: události ve farnosti Nedašov v roce 1949*. 2012, s. 30 - 31.

³³ Adolf Liebscher byl významným dekorativním malířem, který působil u nás na několika stavbách. Vytvořil také „Valašskou Madonu“, které je v chrámu na Radhošti a dále Karlštejnskou Madonu. Srov. TOMAN, Prokop. *Nový slovník československých výtvarných umělců*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 1993, s. 32 - 33.

*chrámu Páně.*³⁴ Nové zpodobnění byly do kostela pořízeny v roce 1951, vyrobil je umělecký stolař Josef Sedláček z Olomouce. Původní zpodobnění tvořilo klekátko s vysouvací deskou, ve které je okénko s mřížkou. V roce 1955 byla kostelu darována soška sv. Judy Tadeáše.³⁵

Během roku 1920 byla do kostela osazena křtitelnice (obr. č. 2), na které pracovali J. Prosecký a F. Rek se svým sochařským a řezbářským závodem.³⁶ Křtitelnice se nacházela u zdi v chrámové lodi na epištolní straně pod prvním gotickým oknem. Byla postavena na stupni se skosenými rohy, měla osmiúhelníkovou patku, která přecházela profilovanou římsou v hranolový dřík, jenž končí římsou a abakem. Na něm byla položena polygonální mísa, která pomocí složité, široké římsy přecházela v polygonální okraj dekorovaný ležatými profilovanými obdélníčky. Víko křtitelnice bylo polygonální a zešíkmené, skládalo se z osmi lichoběžníků. Stálo na něm dřevěné polychromované sousoší Křtu Páně. Sv. Jan stojí s křížem a Duch svatý v podobě holubice sesílá paprsky světla. Křtitelnici vytvořil umělecký sochařský a řezbářský závod: Prosecký a Ferd. Rek, Brno. Pochází z roku 1920. V roce 1936 natřel kostelník stupně křtitelnice. Na konci roku 1936 ji opravil mistr Petrák z Valašského Meziříčí.³⁷

Hlavní oltář (obr. č. 3) byl ve stylu novogotickém³⁸ a byl vytvořen z hořického pískovce.³⁹ Tumba měla jednoduchý sokl vysoký 17 cm. Ústupkem přecházela uprostřed v masivní hranol, na němž byl v kružbě vmodelovaný jetelový list. Z obou stran hranolu bylo po dvou sloupcích, které se skládaly z patky a rovného dřívku, který byl uzavřen prstencem a přecházel v hlavici s kalichovým tvarem. Sloup uzavíral čtvercový abakus.

Svatostánek se skládal ze soklu, ústupku a hladkého blokového dřívku, který přecházel v římsu. Byl zakončen profilovanou římsou v oblouku, výžlabku. Svatoštánek byl sestaven ze dvou křídel, byl pobitý mosazným plechem. Dvířka byla dekorována obloučkovým páskem z bílého plechu a stylizovanými kaštanovými listy. Uprostřed byl bílý hladký pásek a otvor pro klíček.

---

³⁴ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, oddíl Obrazy.

³⁵ NANÁK, Aleš. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie a farnost Nedašov 1909-2009*, s. 43.

³⁶ Tamtéž, s. 40.

³⁷ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, oddíl Křtitelnice a Hlavní oltář.

³⁸ Rozebrání oltáře při úpravě liturgického prostoru kostela bylo velkou částí farníků velmi negativně vnímáno, ač podle Mgr. Jana Jelínka neměl valnou uměleckou hodnotu (zmněno v audionahrávce rozhovoru ze dne 18. 3. 2015).

³⁹ Tento kámen měl zůstat ve své přírodní podobě. Problém nastal v okamžiku, kdy nějaký horlivec celý oltář nalakoval bílým lakem a tím uzavřel dýchání kamene. Myslel, že se tak bude oltář lépe umývat, ale opak byl pravdou. Špína se zaryla, tak hluboce, že nešla umýt vůbec. Srov. tzv. Anonymní rukopis.

Retabulum bylo rozděleno na tři pole. Boční pole mělo sokl o výšce 22 cm, velkým ústupkem přecházelo do čtvercové přípony, která byla na konci zakončena římsou z oblouků. Odtud se nesly fiály, jejichž dřík byl ukončen trojúhelníky, končí čtvercovou římsou a květem. Byly zde také výklenky pro sochy, které seděly na profilovaných konsolách s jehlancovitým zakončením. Ve výklencích byly sádrové sochy *Božského srdce Pána Ježíše a Srdce Panny Marie*.

Vimperk byl ozdoben kraby a ukončen květem, jenž vycházel z malé čtvercové římsičky. Ve výklenku byl olejový obraz *Nanebevzetí Panny Marie*. (obr. č. 11) Ve spodní části dvanáct apoštolů s údivem hledělo do otevřeného hrobu, z něhož rostou lilie. Kolem obrazu je výžlabek, který byl dekorován věncem stylizovaných květů. Nad ním vystupoval profilovaný oblouk. Svatostánek s retabulem spojovaly šikmé profilované obdélníky s římsou, která byla položená níže než římsa svatostánku. Tím bylo docíleno členitosti.⁴⁰

Stupeň bočního oltáře byl z měkkého dřeva, natřený šedou barvou. Celý oltář pak byl natřen bílou barvou a sloužil také jako Boží hrob. Z toho důvodu byla na tumbě naznačena skála. Na okrajích se nacházely zlaté řezby rákosu. Uvnitř leželo sádrové tělo Krista. Byl uzavřen dřevěným krytem, který byl dekorován řezbou kříže. Tumba přecházela římsou v mensu. Uprostřed byl usazen svatostánek s profilovanými dvířky. Dekorován byl zlacenou řezbou Beránka s vykupitelskou korouhvičkou na knize života se sedmi pečetěmi. Oltář vytvořil umělecký sochařský a řezbářský závod Jana Procházky v Příbrami u Svaté Hory. Dne 20. března 1924 byl oltář, rozložený v pěti bednách, odeslán do Nedašova. Dne 3. dubna 1924 byl nainstalován do kostela.⁴¹

Zpovědnice (obr. č. 4) byly vyrobeny ze dřeva, skládaly se ze tří dílů a měly pseudogotickou podobu. Byly umístěny na soklu, který je zdoben píšťalovým věncem. Ze soklu vystupovaly čtyři sloupky, na jejichž kanelovaném soklu stála patka s talířovým prstencem. Rostly nahoru dříkem a byly ukončeny pozlacenou kompozitní hlavicí. Na slupcích byly umístěny čtyři fiály. Tři části zpovědnice měly tvary gotického okna s vimperkem. Střecha zpovědnice byla šupinovitá. Střední dvířka měla uprostřed znázorněno Desatero. Gotický oblouk byl zastřen fialovou rouškou. Střední část byla polstrovaná. Z každé strany byla dvířka, kam přichází věřící. Ve spodních

---

⁴⁰ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, oddíl Hlavní oltář.

⁴¹ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, oddíl Boční oltář.

částech se nacházel profilovaný čtverec s jednoduchým ornamentem. Na dvířkách byl znázorněn kříž se stříškou, který byl podepřen z každé strany třemi pruty.⁴²

Nová kazatelna byla do kostela pořízena až deset let po vysvěcení, a to roku 1927. Na zakázku ji vyrobila firma J. Proseckého z Brna.⁴³ Kazatelna byla usazena v chrámové lodi na evangelní straně. Její stříška měla tvar nedokončeného osmiúhelníku zakončeného římsou, zdobena byla barevným lambrekýnem a šesti fiálami. Stříška byla podstavcem pro polygonální, stále se zužující kvádry, z nichž poslední byl protáhlý na způsob dříku. Nacházelo se v něm gotické okénko, které bylo ukončeno malou římsou a vystupoval z něj dominantní zlatý kříž s liliovým zakončením. Vnitřní strana stříšky byla vytvořena pomocí profilovaných zlatých oblouků. Jen v posledním poli byla letící stříbrná holubička posazena na zlatých paprscích, jež symbolizuje Ducha svatého. Stříšku s řečništěm spojovala ochranná tabule, která se skládala ze tří částí, dekorovaná bohatou řezbářskou výzdobou skládající se z geometrických ornamentů a ornamentů vinné révy s obilnými klasy. Tabule byla ukončena dole soklíkem a nahoře měla architráv. Spodní část kazatelny tvořil sokl, dřík a hlavice. Parapet spočíval na polygonální míse, měl svůj sokl. Dřík měl pět polí gotických oken s řezbářsky bohatou výplní vinné révy. Uprostřed byl kříž nebo květinový vzor. Parapet byl ukončen římsou. Schodiště bylo složeno ze šesti částí.⁴⁴

Farář P. Jakub Jelínek si přál mít v kostele krásný interiér. Jakoby tušil, že se už dostavby kostela nedočká, objednal na zakázku kostelní okna. V roce 1911 vyjednal s uměleckým závodem B. Škardy v Brně pro malbu, leptání a broušení skla figurálně malovaná okna. V presbytáři jsou tři gotická barevná okna s hlubokými špaletami bez jiných ozdob. Dole byla geometrická architektonická výplň trojdílného gotického okna a v něm lilie, po bocích se pak linul pásek s květinovým nebo geometrickým ornamentem. Oba pásy se pak spojovaly a vytvářely nad postavou kosočtvercovou plochu, v níž se nacházely odlišné symboly.

Uprostřed presbytáře je vyobrazena Panna Maria Nanebevzatá v oblacích s andělem, jenž drží palmu. Na stěně byl namalován nápis: „*Královno nanebevzatá, oroduj za nás!*“ Na evangelní straně je zobrazen sv. Josef s Ježíškem, jak drží lilii. Na stěně byl nápis: „*Sv. Josefe, oroduj za nás!*“ Na epištolní straně je sv. Anna s pergamenovým svítkem, jak učí Panu Marii, na stěně se nesl nápis: „*Sv. Anno,*

---

⁴² Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, oddíl Zpovědnice.

⁴³ NAŇÁK, Aleš. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie a farnost Nedašov 1909-2009*, s. 41.

⁴⁴ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, oddíl Kazatelna.

oroduj za nás!“ V chrámové lodi jsou na každé straně čtyři okna a na kůru na každé straně po jednom okně. Spodní část okna byla zdobena architektonickým gotickým dvouokením. Dekorována byla liliemi a žlutý provazec tvořil jeptišku. Geometrické vzory dekorovaly okna po bocích, nahoře byla zdobena rostlinným akantem a květinovým ornamentem. Postavy měly za sebou zlatý přehoz s bohatým geometrickým ornamentem. A u každé postavy bylo napsáno: „*Oroduj za nás*“. Na evangelní straně jsou vyobrazeny směrem od vítězného oblouku tyto postavy: sv. Cyril v mnišském rouchu je znázorněn s knihou v ruce a poutnickou holí v podobě kříže. Dále sv. Alois oděn v černé klerice a bílé rochetě, vyobrazen se symboly lilie a kříže. Sv. Václav je další postavou vyobrazenou v řadě. Na boku má meč a v ruce korouhevní standartu. Sv. Jan Nepomucký oblečen v kanovníckém rouchu, drží si prst na ústech a v druhé ruce nese mučednickou palmu a kříž. Na kůru je obvyklý obraz sv. Cecílie. Na epištolní straně se nacházejí od vítězného oblouku tyto obrazy: sv. Metoděj s obrazem posledního soudu, arcibiskupským palliem a berlou. Dále sv. Florián, jenž hasí hořící domy. V druhé ruce drží kopí. Vedle něj sv. Ludmila s palmou a šálou, jíž byla zardoušena. Poté Jan Sarkandr hledící na kříž a poslední je vyobrazena na kůru sv. Alžběta.⁴⁵

Lavice v kostele byly vyrobeny z modřínového dřeva o délce 3,5m.⁴⁶ Materiál na výrobu zakoupil starosta Martin Ptáček z Nedašova a starosta Jan Vaněk z Nedašovy Lhoty. Na ženské straně byly bez příhrádek a věšáků. Bočnice lavice byly vyřezávané zobákovitě. Přednice měly sedm svislých polí, která byla obdélníková. Opěradla měla tři obdélníková pole profilovaná podélně, nesla žlutou barvu a podlaha pod lavicemi byla dřevěná. Pocházely z roku 1916 a pracovali na nich stolaři Karel Šulc z Valašských Klobouk a Bařinka z Brumova. Na evangelní - ženské straně bylo sedm lavic k bočnímu vchodu a pak jedenáct lavic, stejně tak vypadaly i na epištolní - mužské straně s tím rozdílem, že na epištolní straně byly příhrádky a věšáky. Na epištolní straně presbytáře se nacházela jedna lavice z měkkého dřeva o výšce 1,6m a délce 1,51m. Její přední podélná stěna měla tři dekorační pole. Byla chrpově modře natřená s blankytnými okraji. Na evangelní straně byly dvě lavice o délce 1,5m a výšce 1,57m. Barevně byly stejně natřeny a vybarveny jako na epištolní straně. Pod kruchtou byla jedna obyčejná

---

⁴⁵ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, oddíl Okna.

⁴⁶ Lavice umístěné v presbytáři byly při úpravách P. Adámkem odstraněny (zjištěno z rozhovoru od místního historika a kronikáře PhDr. Aleše Naňáka).

lavice a jedna natřená zelenou barvou. Na kůře se nacházelo po šesti lavicích z měkkého dřeva.⁴⁷

---

⁴⁷ Převzato z tzv. Anonymního rukopisu, oddíl Lavice.

2. VLIV DOKUMENTŮ DRUHÉHO VATIKÁNSKÉHO KONCILU NA LITURGICKÝ PROSTOR.

Ve staleté historii církve byla velká církevní shromáždění důležitými milníky na cestě dějin církve i věřících. Zvláště ty koncily, které se věnovaly ústřednímu tématu křesťanského poselství, vzbuzovaly hlubokou pozornost.⁴⁸ V katolické církvi proběhlo včetně druhého vatikánského koncilu dvacet jedna ekumenických koncilů. Tento výčet vychází z "Editio Romana", dokumentu ze 16. století.

Druhý vatikánský koncil přišel nečekaně a bez dlouhých příprav. Tento koncil už půl století znamená pro běžnou katolickou mentalitu to, že se v církvi smí nebo dokonce má něco měnit a to ve všech oblastech, od liturgie přes církevní právo až po teologii a interpretaci závazné církevní nauky. Většina katolíků pokládala ještě před tímto koncilem za specificky katolické to, že se nesmí měnit vůbec nic, ledaže by případnou změnou vynikla nezaměnitelnost a pevnost katolické nauky.⁴⁹ Dokumenty přijaté na tomto koncilu otevřely doposud stále plně nevyčerpané možnosti v úpravě liturgického prostoru a liturgie s důrazem na zapojení věřících do liturgie. Tyto změny i dnes mnoho duchovních a věřících rozdělují.

Druhý vatikánský koncil

Oficiální rozhodnutí konat tento významný koncil oznámil papež Jan XXIII. dne 25. ledna 1959, necelých devadesát dní po svém zvolení, těmito slovy: "*Oznamuji vám s jistým pohnutím, ale současně s pokornou odhodlaností svůj návrh vyhlásit uspořádání dvou sněmů – synody římské diecéze a všeobecného koncilu obecné církve.*" Učinil tak v Římě v bazilice sv. Pavla za hradbami, kde měl projev ke skupince kardinálů.⁵⁰

Po ohlášení koncilu Jan XXIII. chtěl mimo pastorálního koncilu zároveň koncil ekumenický (pozval pozorovatele z různých církví nespojených s Římem) a také provést revizi církevního práva. K dalším cílům koncilu mu pomohly i myšlenky Hanse Kunga z jeho knihy *Koncil a znovusjednocení*. Obnova jako volání po jednotě, kde témata byla například: uznání reformace jako náboženské události, intenzivní vyzdvihování významu bible a její rozsáhlejší využívání v teologii a bohoslužbě, přiblížení liturgie k lidu, zavedení národního jazyka a zdůraznění „obecného kněžství“

---

⁴⁸ ALBERIGO, Giuseppe. *Stručné dějiny II. vatikánského koncilu*. 1. vyd. Brno, 2008, s. 9.

⁴⁹ PESCH, Otto Herman. *Druhý vatikánský koncil 1962-1965*. Praha, 2014, s. 20.

⁵⁰ ALBERIGO, Giuseppe. *Stručné dějiny II. vatikánského koncilu*. s. 13 - 14.

všech pokřtěných. Papež chtěl také, aby byl koncil hlavně veden Duchem svatým, a tak se snažil do práce přípravných komisí i průběhu koncilu co nejméně zasahovat.⁵¹

Koncil byl zahájen 11. října 1962 v basilice sv. Petra. V kázání papež zdůrazňuje, že koncil bude vycházet z předchozích tradic otců, ale zároveň je potřeba vzít v potaz i nové podmínky, které vznikly v této době a je potřeba jim přizpůsobit nové cesty apoštolátu. Práce byla započata 13. října volbou komisí.⁵² V průběhu tohoto jednacího období zasedala generální kongregace třicet šestkrát. Bylo proneseno 640 koncilních projevů a třicet třikrát se hlasovalo. Postupně probíhaly diskuze o nejdůležitějších předlohách: o liturgii, zjevení, sdělovacích prostředcích a východních církvích. Žádné z těchto témat v prvním jednání nedozrálo.⁵³ Jan XXIII. stanovil, aby prvním tématem na jednání byla liturgie. O otázce liturgie se diskutovalo od 22. října do 13. listopadu. Při hlasování o schématu o liturgii byla vždy většina biskupů pro předložené návrhy.

Druhé jednací období mělo pokračovat 8. září 1963, ale kvůli smrti papeže Jana XXIII. byl koncil pozastaven. Na jeho místo byl zvolen konkláve kardinál Montini, tedy Pavel VI. Nový papež stanovil datum koncilu na 29. září. V úvodním projevu papež Pavel VI. vysvětlil, že hlavním bodem má být konstituce o církvi. Během měsíce se podrobně jednalo o církvi, poté následovaly dekrety o biskupském úřadu a ekumenismu. Při slavnostním závěrečném sněmu 4. prosince 1963 byla schválena a následně zveřejněna konstituce o liturgii a dekret o prostředcích masové komunikace.⁵⁴

Třetí jednací období začalo 14. září 1964. *„Hmatatelným výsledkem tohoto jednacího období je přijetí obou konstitucí o církvi a dekretu o ekumenismu a o východních (sjednocených) církvích. Toto jednací období bylo současně obdobím velké krize koncilu.“*⁵⁵

Čtvrté jednací období bylo poměrně klidné. Konaly se celkem tři slavnostní zasedání, kde byly schváleny dekrety o pastýřské službě biskupů, o výchově ke kněžství, o obnově řeholního života, o křesťanské výchově a deklarace o poměru církve k nekřesťanským náboženstvím, konstituce o božím zjevení, o pastorální konstituci v dnešním světě, o dekretech o službě a životech kněží, o misijní činnosti církve a o

---

⁵¹ ALBERIGO, Giuseppe. *Stručné dějiny II. vatikánského koncilu*, s. 57 - 66.

⁵² ALBERIGO, Giuseppe. *Stručné dějiny II. vatikánského koncilu*, s. 41 - 43.

⁵³ PESCH, Otto Herman. *Druhý vatikánský koncil 1962-1965*, s. 93 - 94.

⁵⁴ PESCH, Otto Herman. *Druhý vatikánský koncil 1962-1965*, s. 96 - 97.

⁵⁵ PESCH, Otto Herman. *Druhý vatikánský koncil 1962-1965*, s. 97.

deklaraci o náboženské svobodě. Slavnostní závěrečné zasedání se konalo 8. prosince 1965.

Vznik Sacrosanctum Concilium

Nejviditelnějším a nejtrvalejším dílem koncilu byla liturgická reforma. Při dotazníkové akci, která měla určit témata jednání koncilu v Římě, se podstatná část věnovala liturgickým tématům. Přípravná komise, která se zabývala otázkou liturgie, byla vedena kardinálem Gaetáno Cicognani. Při prvních jednáních se podařilo držet stranou německé a francouzské biskupy a konzultory. To se naštěstí změnilo dalšími dodatečnými nominacemi a během koncilu se všichni, kteří v liturgice něco znamenali, zdržovali v Římě, ovlivňovali zrod konstituce a připravovali překlady a různá opatření k vytvoření konstituce. Předloha byla k dispozici už 13. ledna 1962. Zajímavostí bylo, že předseda komise Gaetáno Cicognani podepsal návrh konstituce pět dnů před svojí smrtí.

Nemůžeme se proto divit, že tento dokument byl projednáván na koncilu jako první. To co dostali otcové koncilu k jednání, nebyl původní schválený text, jelikož byl upraven na příkaz nového předsedy komise. „*Původní text komise např. říkal, že biskupové, případně biskupské konference určitého jazykového prostoru mají o užívání národního jazyka v liturgii rozhodovat (statuere), text upravený však uváděl, že mohou příslušné věci pouze navrhnout (proponere). Odpovídalo to úvodnímu upozornění (nota), které naznačovalo, že konstituce má v zájmu obecné reformy liturgie navrhnout normas generales et altiora principia (obecné normy a nadřazené principy), zatímco jejich realizace bude přenechána Svaté stolici.*“⁵⁶ Tímto už na počátku koncilu byl naznačený jak odpor v kurii, tak i světového episkopátu proti liturgické reformě. Důvod zobecnění byl údajně kvůli různorodosti nejen ritu latinského ale i ritu východních sjednocených církví.⁵⁷ Stoupenci reformy se tázali, zda Ježíš mluvil latinsky. Slova o svaté půdě narážela na to, že liturgie už nebude tak vyhraněná a může dojít k podobnosti s obřady ostatních církví. „*Dne 4. listopadu došlo při veřejném závěrečném jednání druhého jednacího období k papežskému schválení a slavnostnímu vyhlášení dokumentu.*“⁵⁸ Liturgická konstituce se skládá ze 130 článků, které jsou z velké části stručnými instrukcemi. Je rozčleněna do sedmi kapitol: obecné zásady,

---

⁵⁶ PESCH, Otto Herman. *Druhý vatikánský koncil 1962-1965*, s. 122.

⁵⁷ PESCH, Otto Herman. *Druhý vatikánský koncil 1962-1965*, s. 123.

⁵⁸ Tamtéž, s. 124.

eucharistie, ostatní svátosti, modlitba hodinek, liturgický rok, církevní hudba a sakrální umění.

Vliv Sacrosanctum Concilium na liturgii

Nejvýraznějším přínosem konstituce o liturgii byla možnost užívat mateřštinu v liturgii. „*Ve mši, při udělování svátostí i jinde v liturgii může být pro lid nezřídka velmi užitečné uplatnit národní jazyk. Budiž proto možné poskytnout mu více místa zvláště ve čteních a připomínkách, v některých modlitbách a zpěvech... Příslušná církevní autorita určitého území...po poradě s biskupy sousedních oblastí téhož jazyka...má v mezích určených těmito směrnici právo rozhodovat o tom, zdali a jak může být uplatněn národní jazyk.*“⁵⁹ Z toho vyplývá, že užívání latinského jazyka musí být při liturgii zachováno, ale není řečeno jak velkou měrou, kdy například v SC 63 dochází k doporučení mateřského jazyka při svátostech. Často tedy dochází k tomu, že je v podstatě téměř celá mše v mateřském jazyce.⁶⁰

Vlivem liturgického hnutí konstituce zaměřila pozornost na velikonoční tajemství jako na primární prvek v liturgické teologii a praxi. „*V liturgii, hlavně ve svaté eucharistické oběti, „koná se dílo našeho vykoupení“; tak liturgie přispívá vrcholnou měrou k tomu, aby věřící svým životem vyjadřovali a zjevovali ostatním Kristovo tajemství a skutečnou povahu pravé církve.*“⁶¹ Velikonoční tajemství jsou pašije, smrt, vzkříšení a nanebevstoupení, jež představují nový akt stvoření a liturgie dává každému muži a ženě přístup ke svému novému osudu. Anscar Chupungco vyzvedává, že velikonoční tajemství je předmětem víry, prohlášením lásky a zdrojem naděje. Konstituce popisuje čtyři způsoby, ve kterých je přítomen Kristus: pod eucharistickými způsoby, ve službě, ve slově a církvi, kdy se shromažďuje k modlitbě a zpěvu.⁶² To znamená, že tajemství Kristova života je podstatou jeho přítomnosti ve slavení svátostí. Posvátný úkon liturgie předčí všechny ostatní, protože konstituce říká: „*Z hlediska účinnosti se jí žádná jiná činnost církve titulem ani stupněm*

---

⁵⁹ Srov. SC 36.

⁶⁰ PESCH, Otto Herman. *Druhý vatikánský koncil 1962-1965*, s. 125.

⁶¹ Srov. SC 2

⁶² Srov. SC 7.

nevyrovná.“⁶³ Toto učení nám připomíná, že liturgie je na prvním místě v životě církve a v životě každého křesťana.⁶⁴

Dalším významným přínosem liturgické konstituce bylo to, že se vedle duchovních musí na liturgii podílet aktivně celá obec věřících.⁶⁵ To znamená také, že obec věřících musí všemu bezprostředně rozumět. To předpokládalo změnu ceremonie. Například čtení probíhá u pultu (ambonu) a pokud kázání rozebírá evangelium, je nejlepší zůstat na místě, tím došlo k ústupu kazatelen. Oltář se musí přiblížit k věřícím, a proto se začínají stavět na začátek presbytáře a to vede k tomu, že se zmenší počet ceremonií před svatostánkem (poklekání, úklony, atd). Nově dochází v liturgii k tomu, že jsou úkony rozděleny mezi laiky a kněze. Kněz nemusí už pro sebe číst, pokud to říká nebo zpívá celé společenství. Důsledkem toho je i to, že už kněz nesedí nebo nestojí při bohoslužbách u oltáře, ale na zvláštním sedadle umístěném vedle oltáře (sedes).⁶⁶

Jedním z důležitějších učení konstituce bylo užití písma svatého v liturgii. Souvislosti s používáním písma konstituce zdůrazňuje význam homílie, „v níž se na základě posvátných textů vykládají tajemství víry a pravidla křesťanského života.“⁶⁷ Homílie musí být součástí každé bohoslužby slova, není možné ji vynechat bez řádného důvodu. Konstituce obnovila přímlyvy jako znamení odpovědnosti každého křesťana, aby se modlili za církev ve světě.⁶⁸ Jedna z klíčových zásad pro reformu liturgie byla ve vznešené jednoduchosti. V důsledku toho byla zbytečná opakování nebo vysvětlování odstraněna. Tato zásada vedla i k reformě liturgického kalendáře.⁶⁹

Vliv konstituce na liturgický prostor

„Výchozí myšlenkou pokoncilní liturgie pro uspořádání liturgického prostoru zmíněná v konstituci o liturgii: Při stavbě kostelů ať se pečlivě dbá o to, aby dobře sloužily liturgickým úkonům a aktivní účasti věřících“.⁷⁰ V *Sacrosanctum Concilium* se mění vnímání liturgického prostoru, kdy už není vnímán jako prvek *ad sollemnitatem*

---

⁶³ Srov. SC 7.

⁶⁴ O'COLLINS, Gerald. *The Second Vatican Council : message and meaning*. Minnesota, 2014, s. 61 - 65.

⁶⁵ Srov. SC 14.

⁶⁶ PESCH, Otto Herman. *Druhý vatikánský koncil 1962-1965*, s. 126 - 127.

⁶⁷ Srov. SC 52.

⁶⁸ O'COLLINS, Gerald. *The Second Vatican Council : message and meaning*, s. 89-92.

⁶⁹ Srov. SC 111.

⁷⁰ Srov. SC 124.

liturgie, naopak se stává její základní dimenzí. Liturgický prostor už není jen místem k slavení, ale stává se součástí liturgie jako takové.“

Liturgie je v konstituci vyzdvížena, že vrcholnou měrou ovlivňuje činnost církve, ke které patří též stavba kostelů. Pro architekty se stává inspirací jak v symbolice, tak i v teologii. Z konstituce Sacrosanctum Concilium vychází, že účel a cíl liturgie tvoří liturgický prostor: „*Proto liturgie denně přetvořuje, ty kdo jsou uvnitř církve, ve svatý chrám v Pánu, v Boží příbytek v Duchu, až k uskutečnění Kristovy plnosti.*“⁷¹ V konstituci je kladen důraz na uskutečnění pojmu communia a aktivní účasti neboť „*Boží lid shromažďující se ke mši tvoří hierarchisticky uspořádané společenství vyjádřené různými službami a úkony v jednotlivých částech bohoslužby. Proto má být prostor posvátné budovy rozložen tak, aby byl obrazem a předznamenáním tohoto řádu, má umožnit celému shromáždění, aby také navenek mohlo zachovat své vnitřní uspořádání a aby každý jeho člen mohl dobře konat svou službu.*“⁷² Z toho vyplývá, že uspořádání prostoru musí odrážet hierarchickou strukturu shromáždění, a přitom být jednotný a zároveň musí být toto uspořádání funkční. Tímto se stává liturgie interaktivní, kdy je slavení charakterizováno svou otevřeností a uspořádáním kolem středu, jimž je oltář a také kolem neméně důležitých míst jako je ambon, sedes, křtitelnice ...

Sacrosanctum Concilium upozorňuje že: „*Církev si nikdy nepřisvojovala žádný umělecký sloh.*“⁷³ Je tedy uznáno právo na svobodu projevu v architektuře a umění. Tato umělecká svoboda neznámá osvobození od liturgických nebo teologických kánonů, kostel má být navržen s ohledem na poslání církve a to jako slavicí komunity.⁷⁴ Slavení liturgie přivádí církevní shromáždění k vnímání umění a architektury pro liturgii, jako znamení a symboly nadpřirozené reality.⁷⁵ Konstituce představuje liturgii jako událost, kde objekt, místo a činnost se mají navzájem doplňovat a stávat se tak znamením a symbolem skutečnosti, kterou slaví.

Vliv ostatních dokumentů

Přesnější formy úprav liturgického prostoru jsou uvedeny v dokumentech navazujících na uvedený koncilní dokument, a to v instrukci Inter Oecumenici a

---

⁷¹ Srov. SC 2.

⁷² Srov. IGMR 20.

⁷³ Srov. SC 123.

⁷⁴ Srov. SC 123.

⁷⁵ Srov. SC 122.

Všeobecném úvodu k římskému misálu, v instrukci Eucharisticum Mysterium a dále v novém kodexu kanonického práva (CIC1983),⁷⁶ v konstituci Lumen gentium a např. v konstituci Dei verbum.⁷⁷

„Dům modlitby, v němž se slaví a uchovává nejsvětější eucharistie, shromažďují se věřící a je uctíván přítomný Boží Syn, náš Spasitel, na obětním oltáři za nás obětovaný na pomoci k útěše věřících, má se skvíť čistotou a má být upravený pro modlitbu a posvátné obřady.“ „Proto pastýři vědí, že správné uspořádání posvátného místa významně přispívá k řádnému liturgickému slavení a účasti věřících. Proto je třeba uvést do praxe pravidla a předpisy stanovené instrukcí Inter Oecumenici.“⁷⁸

Prostor kostela musí být funkční, aby optimálně umožňoval slavení eucharistie. Hlavním místem v prostoru je umístění oltáře. Hlavní oltář má být oddělen od zdi, aby se mohl obcházet a umožnil slavení tváří k lidu. V liturgickém prostoru má být umístěn na ideálním středu, na který směřuje pozornost celé společenství. Oltář určuje celý prostor a nesmí být zastíněn např. příliš světlými okny v pozadí nebo uměleckými díly, které by od něho odváděly pozornost.⁷⁹ Dalšími prvky v presbytáři by měly být ambon a sedes. Křtitelnice, vzhledem k významu křtu, by měla být umístěna tak, aby na ni viděli všichni věřící. *„Sedes pro předsedajícího a další ministry, podle vnitřní dispozice jednotlivých kostelů, ať je uspořádán tak, aby byl zřetelně viděn a celebrant byl opravdu předsedajícím shromážděné obce věřících. Pokud je však místo pro celebranta umístěno za oltářem, je třeba se vyhnout tvaru trůnu, který je vyhrazen pouze pro biskupa.“⁸⁰*

Ambon má být umístěn tak, aby lektor byl dobře viděn a slyšen věřícími.⁸¹ Místa určená věřícím mají být uspořádána tak, aby se mohli liturgie účastnit tělem i duší. K tomuto účelu obvykle poslouží lavice nebo židle. Vyhrazování míst některým soukromým osobám není dovoleno. Je důležité, aby věřící kněze a přísluhující nejenom pohodlně viděli, ale také za použití moderní techniky slyšeli.⁸²

Nejsvětější eucharistie má být uchovávána v jediném svatostánku. Ten má být pevný a situován uprostřed hlavního nebo vedlejšího oltáře. Svatostánek může být

---

⁷⁶ JIRSA, Prokop. *Diskuze o liturgickém prostoru v českém jazykovém prostředí- historie a současnost.* Praha, 2014, s. 24 - 30.

⁷⁷ KOPEČEK, Pavel. *Liturgie a architektura: moderní sakrální architektura v Čechách a na Moravě.* 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, s. 35.

⁷⁸ Srov. EM 24.

⁷⁹ ČERNOUŠEK, Tomáš. *Liturgický prostor.* Olomouc, 1995, s. 25.

⁸⁰ Srov. IOE 92.

⁸¹ Srov. IOE 96.

⁸² Srov. IGMR 273.

umístěn i na jiném důstojném a vhodně zdobeném místě v kostele. Doporučuje se ho uložit v samostatné kapli, kde k ní mají přístup věřící.⁸³

Místo pro pěvecký sbor a varhany má být takové, aby zpěváci i varhaník byli součástí společenství věřících a zároveň vhodně vykonávali liturgickou službu. Druhý vatikánský sněm požadoval, aby měli plnou účast na liturgii včetně snadného přístupu ke svatému přijímání.⁸⁴

Otevřené zpovědnice jsou naprosto nevhodné k udělování svátosti smíření, nahrazují se tedy uzavřenými zpovědnicemi, dostatečně prostornými nebo vhodnějšími zpovědními místnostmi. Jejich umístění je nejvhodnější v zadní části kostela.⁸⁵ Boční oltáře by měly být odstraňovány nebo přemísťovány do kaplí, oddělených od lodi kostela.⁸⁶

Důsledky změn

Liturgický prostor po reformě hlavně ovlivnily následující skutečnosti. Před koncilem byl oltář umístěn tak, že uzavíral prostor. Nově po koncilu se přesouvá blíže k věřícím, kteří se budou cítit, že jsou součástí slavení mše. Kněz byl dříve otočen zády k lidu a jeho jménem předkládal modlitby. Po liturgické reformě kněz slouží čelem k lidu. A tímto se mění i chápání mše, kdy je výrazně cítit rozdíl mezi tím kdy lidé vnímali odstup mezi sebou a knězem a tím kdy kněz zve blíže k obětnímu stolu. Dříve byl svatostánek součástí oltáře, nyní je oddělen a není závislý na liturgickém konání. Po reformě byl presbytář značně od lodi oddělen (přepážkou, vyvýšením), dnes spolu téměř splývají. Po odstranění této hranice dochází k tomu, že liturgie prostupuje celým prostorem. Snaha po sloužení vícero úmyslů vedla k velkému množství bočních oltářů a „*k privatizaci náboženského života*.“ Po liturgické reformě se stává hlavní událostí slavení jedné liturgické večeře Páně.⁸⁷

---

⁸³ ČERNOUŠEK, Tomáš. *Liturgický prostor*, s. 51 - 52.

⁸⁴ Tamtéž, s. 53.

⁸⁵ Tamtéž.

⁸⁶ Srov. IOE 93.

⁸⁷ BUREŠ, Zdeněk. Současné liturgické směrnice a typologie církevních staveb. In: *Nové kostely a kaple z konce 20. století v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 72 - 73.

Příchod a začleňování změn Druhého vatikánského koncilu v Československu

Situace v Československu byla pro církve po únoru 1948 velmi složitá. Římskokatolická církev měla k reformám zvláštní postoj, což bylo zapříčiněno dvěma odlišnými skutečnostmi. Za prvé se církev snažila udržet stejnost tradic a ubránit základní křesťanské a katolické hodnoty, např. bohoslužebný řád. Ale ze strany druhé se vyskytoval silný pocit, že reforma je pro církve nezbytná. Tento fakt byl o to opodstatněnější, že se významné církevní osobnosti sešly v padesátých letech ve vězeních a koncentračních táborech a tam přišly na to, že se může leccos změnit. Např. potřeba větší svobody pro teologické a filozofické bádání, otevřenost církve pro společnost i pro ekumenu, nezbytnost liturgické reformy. *A tak se dá říct, že se „koncilní přípravy“ jistým způsobem odehrály i za zdmi československých žalářů.*⁸⁸ Koncil se charakterizoval jako koncil obnovy, což v Československu bylo spjato se začínajícím celospolečenským uvědomováním si potřeby reformy v politické, hospodářské i ideové oblasti. Koncilní myšlenky se k nám dostaly doslova „na zavolanou“. Je třeba si uvědomit, že koncil nebyl pouze záležitostí inteligence nebo elity, ale zasáhl všechny laiky, kteří byli účastni pravidelných mší a dalších obřadů. Na farářích či kaplanech spočívala povinnost vysvětlit, proč dochází ke změnám zvyklostí a ruší se to, nač byli všichni zvyklí. Proto se i u kněžích setkáváme s různými postoji, které ke změnám zaujali.⁸⁹

Po neúspěšné snaze komunistického režimu získat nad církví větší kontrolu se církev stala nežádoucí, byla pronásledována a vytlačována z běžného života a byla snaha o její větší kontrolu.⁹⁰ V polovině šedesátých let podmínky církve stále nebyly jednoduché. Neexistovala žádná biskupská konference, která by měla za úkol uvést na světlo liturgickou reformu v jednotlivých národech, regionech a farnostech. Až v roce 1965 byl apoštolským administrátorem pražské diecéze jmenován biskup Tomášek. U nás existoval Sbor biskupů a ordinářů ČSSR, který vytvořil Celostátní liturgickou komisi (CLK), jejímž předsedou byl jmenován biskup Ambróz Lazík. Z každé diecéze byli jmenováni dva členové. Za moravské diecéze to byli: kan. Josef Vrana a kan.

---

⁸⁸ BAKLÍK, Stanislav. HANUŠ, Jiří. *Letnice dvacátého století*. Brno, 2012, s. 11.

⁸⁹ Tamtéž, s. 16.

⁹⁰ OPATRŇÝ, Aleš. Jak byl čten koncil v Čechách a na Moravě. In: *Teologické texty*. Praha, 2003, s. 29.

František Gavlas (Olomouc), Dr. Josef Bradáč a Ladislav Simajchl (Brno), ordináři Antonín Veselý a Miloslav Klisz (Český Těšín).⁹¹

Směrnice biskupů a ordinářů ČSSR k úpravě mešní liturgie vstoupily v platnost 7. 3. 1965, kdy byl vydán pastýřský list pro kněze. Ve kterém se hned v úvodu píše o důležitosti lidových duchovních písní během liturgie a vzniká myšlenka společného kancionálu. Zdůrazňuje se cíl reformy, kdy jde především o obnovu křesťanského života pomocí liturgie. List apeluje na kněze, aby se nebáli změn. „*Všude samé smetí, samý prach. Před našima očima se změnila celá církev na obrovské staveniště. Nám se dostalo té milosti, že žijeme v této veliké době a můžeme pomáhat při obnově budovy církve v nás i našich farnostech*“⁹²

Druhý vatikánský koncil byl vnímán jako prostředek k oživení církve, což bylo pro režim problematické, neboť se ji snažil propagovat jako zpátečnickou organizaci. Myšlenky Druhého vatikánského koncilu nebyly hlavními tématy v diecézních oběžnících, v Duchovním pastýři ani vůdčími tématy vnitrocírkevních diskusí o koncilu. Širší veřejná diskuse nebyla z politických důvodů možná. Nejčastěji začali věřící poznávat změny Druhého vatikánského koncilu na úpravě liturgie a změnách liturgického prostoru. Zkoumání pramenů ukazuje, že odpor ke změnám nebyl velký.⁹³

Proud změn vyústěný z Druhého vatikánského koncilu přichází do Československa opožděně. K výrazným změnám dochází v liturgii. Po téměř tisíci letech se opět podařilo obnovit mateřština jako jazyk liturgie a byl kladen také větší důraz na slovo Boží. Slavení každé liturgie není individuální, ale má být ve středu křesťanské obce.⁹⁴

Země nebyla ochuzena o evropský vliv, ale nových kostelů a kaplí vzniklo jen velmi málo. Za zmínku stojí kostel sv. Mikuláše v Tiché od Lubomíra Šlapeta u Frenštátu pod Radhoštěm a kostel sv. Josefa v Senetářově na Blanensku.⁹⁵ Ludvík Kolek pro kostel v Senetářově vytvořil architektonický návrh i s liturgickým vybavením a mobiliářem. Sám vytvořil oltářní obraz i vitraje.⁹⁶

---

⁹¹ KUNETKA. *Historické, polit. a teolog. aspekty přijímání II. vatikánského koncilu*. In: FIALA Petr, HANUŠ Jiří. *Koncil a česká společnost*, s. 153.

⁹² Tamtéž, s. 154 - 155.

⁹³ OPATRŇY, Aleš. *Jak byl čten koncil v Čechách a na Moravě*, s. 29.

⁹⁴ BAKLÍK, Stanislav. HANUŠ, Jiří. *Letnice dvacátého století*, s. 153 - 156.

⁹⁵ HAVLÍČEK, Štěpán. *Sto let liturgického prostoru*, *Katolický týdeník* (internet) 14.2.2015, <http://www.katyd.cz/clanky/sto-let-liturgickeho-prostoru.html>.

⁹⁶ RECHLÍK, Karel. *Výtvarné dílo a jeho místo v sakrálním prostoru*. In: *Nové kostely a kaple z konce 20. století v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 133.

Častějším jevem byly změny v rámci interiérů stávajících kostelů než vznik novostaveb. Za zmínku stojí nové zařízení kostela v Jedovnicích u Blanska. Úpravy tohoto objektu začaly už v roce 1962, tedy ještě před vyhlášením závěrů Druhého vatikánského koncilu. Myšlenka rekonstrukce byla iniciována místním farářem P. Františkem Vavříčkem,⁹⁷ který vybavil presbytář v duchu nových moderních výtvarných tendencí. Návrh presbytáře pro něj připravil Jan Koblasa. Dominantou interiéru se stal oltářní obraz malíře Mikuláše Medka zasazený v rámu sochaře Jana Koblasy. Ústředním motivem obrazu je kříž modré barvy na temně rudém pozadí. Dílo těchto umělců nahradilo původní novogotický oltář s obrazem Sv. Petra a Pavla z roku 1873. Jan Koblasa doplnil r. 1964 ještě Svatostánek znázorňující Boží vykoupení.⁹⁸ Na přestavbě se vedle Mikuláše Medka a Jana Koblasy podíleli také Karel Nepraš a Josef Istler. Karel Nepraš je autorem dvoudílného dřevěného zábradlí, které odděluje kněžiště od prostoru lodi kostela. Josef Istler vytvořil oválná okna z leptaného skla, která jsou umístěna v klenbě apsidy. Přemalováním stěn na bílo a instalací rámcového osvětlení se staly úpravy unikátní a svou nadčasovostí inspirativní pro další realizace. Interiér jedovnického kostela ukazuje citlivost a důraz na detail. Můžeme to vidět např. ve tvarování soklů umístěnými pod staršími plastikami nebo v dokonalém osvětlení obrazů.⁹⁹

Kostel v Srbči u Rakovníka je významný tím, že už roku 1965 stanul kněz čelem k věřícím. V těchto letech vznikaly ve světě kostely se zajímavými a různorodými interiéry, které sjednocovalo úsilí autorů ozřejmit lidem slavení mše svaté. Čeští umělci sledovali novodobé světové trendy a také vytvořili několik zajímavých a nevšedních návrhů. Patřil mezi ně například architekt Jan Sokol¹⁰⁰, který upravil kapli kněžského semináře v Litoměřicích, či Lubomír Špaleta, jenž chtěl upravit kostel svatého Mořice v Olomouci.¹⁰¹

---

⁹⁷P. František Vavříček (1913- 1995) působil ve farnosti v Jedovnicích 47 let. Měl velké zásluhy o stavbu nového moderního kostela sv. Josefa v Senetářově. Srov. Jedovnický kostel. *Římskokatolická farnost Jedovnice* (internet) 21.3.2015, <http://www.jedovnice.cz/farnost/kostel.htm>.

⁹⁸JANÁKOVÁ, Monika. *Dílo Jana Koblasy v kostele sv. Petra a Pavla v Jedovnicích*. Brno, 2011, s. 46-47.

⁹⁹RECHLÍK, Karel. Výtvarné dílo a jeho místo v sakrálním prostoru. In: *Nové kostely a kaple z konce 20. století v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 134.

¹⁰⁰Navrhl kostel Sv. Rodiny v Luhačovicích, i když byl návrh hotový už před rokem 1968, podařilo se ho uskutečnit až po roce 1989. Srov. KOPEČEK, Pavel. *Liturgie a architektura: moderní sakrální architektura v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, s. 72.

¹⁰¹HAVLÍČEK, Štěpán. *Sto let liturgického prostoru*, Katolický týdeník (internet) 14.2.2015, <http://www.katydz.cz/clanky/sto-let-liturgickeho-prostoru.html>.

Příchod a začleňování změn Druhého vatikánského koncilu v nedašovské farnosti a okolí

Nedašovská farnost je poměrně mladá. Je třeba si uvědomit, že lidé, kteří se podíleli na stavbě kostela i vývoji jeho interiéru, se museli na sklonku svého života potýkat se změnami, které přinesl Druhý vatikánský koncil. Jejich snaha udělat kostel “zdobný a útulný” byla nahrazena kontemplativní strohostí.

Změny, které proběhly vlivem koncilu, byly uskutečněny za faráře Rudolfa Adámka¹⁰² (1923 Ostrava - Stará Bělá – 2009 Zlín).¹⁰³ P. Rudolf Adámek byl správcem v několika farnostech a s úpravami kostela měl mnoho zkušeností. První úpravu liturgického prostoru provedl už ve svém působišti ve Všemině, kde vytvořil poradní sbor, ve kterém měl vedle administrátora důležité slovo i akademický malíř a grafik František Peňáz.¹⁰⁴ Kostel sv. Jana Nepomuckého z 18. století zde například prosvěttil prodloužením oken, zjednodušil boční oltáře, vyvýšil kněžiště, doplnil o nový hlavní oltář a kazatelnu nahradil ambonem. Nechával upravovat i kostel sv. Mikuláše z roku 1845 v Malenovicích, také za pomoci Mistra Františka Peňáze. Příklady změn v kostele: kostel vymalován, kněžiště vyvýšeno, hlavní oltář ponechal na svém místě, aby sloužil jako svatostánek a pořídil novou oltářní menzu, snížil kazatelnu a oddělil ji od zdi.¹⁰⁵ Ve stejné farnosti upravoval v Tečovicích kostel sv. Jakuba Většího¹⁰⁶ ze 13. století. Zde došlo k přenesení pseudogotického svatostánku do sakristie, byla přidána nová oltářní menza, sedes a přenosný pult. Kostel dostal novou mramorovou dlažbu, která musela být nahrazena dlažbou cihlovou.

Ve farní kronice píše o svém uvítání do farnosti toto: *„Do Nedašova jsem se nastěhoval ve čtvrtek 18. září a v neděli 21. 9. - ve výroční den úmrtí P. Půčka byl jsem uvítán před kostelem zástupci farnosti. Byl to návrh jejich, mně samotnému se nezdálo, aby byla větší sláva při nastoupení, protože se může později leccos vyskytnout, zač lidé*

---

¹⁰² FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti*. Svazek VI, 1959 – 2003, s. 14.

¹⁰³ Radio Proglas (internet) 14.1.2015, <http://www.proglas.cz/res/data/051/005864.pdf>.

¹⁰⁴ I zde namaloval obraz trpícího Krista (podobně jako v kostele Sv. Kateřiny v Kašavě a kostele Nanebevzetí Panny Marie v Nedašově). Srov. PEŇÁZ, František. *František Peňáz: akademický malíř a grafik : 1912-1996 : výběr obrazů, kreseb a grafiky z celoživotní tvorby*. Luhačovice: Atelier IM, 2013, s. 151 - 152.

¹⁰⁵ ADÁMEK, Rudolf. *Vzpomínky na putování životem*, strojopis.

¹⁰⁶ Kostel přibližně z r. 1260 postaven byl původně jako románský, pak byl přestavěn nejprve na gotický a potom na barokní. Je to nejstarší kostel ve zlínském kraji. Srov. *Kostel sv. Jakuba Většího*. Hrady.cz cestujte s přehledem (internet) 4.4. 2015, <http://www.hrady.cz/?OID=8791>.

chválit nebudou.“¹⁰⁷ Jeho mínění nebylo daleko od pravdy, jelikož ho čekal náročný úkol provádět změny koncilu v silně konzervativním prostředí.

P. Rudolf Adámek: „*Od adventu 1969 začaly platit nové liturgické předpisy o bohoslužbách v lidovém jazyku. Na kůru nacvičoval sbor nové zpěvy i odpovědi lidu. U oltáře strýc kostelník Matůšů něco upravoval a hlasitě si prozpěvoval nové melodie. Když varhaník přerušil cvičení poznámkou: „To hen (už nevím co) by sa mělo z pavlače dát pryč!“*, zaznělo od oltáře v Olejníkovské úpravě: „*I s tebou!*“¹⁰⁸

Jedním z prvních projevů změn vatikánského koncilu doložených ve farní kronice bylo založení farní rady dne 16. listopadu 1969. Farní kronika popisuje den platnosti nové liturgie takto: „*Neděle adventní- 30. 11. 1969 je památná pro celou církev- i pro naši farnost. Začala platit obnovená liturgie, která má více přitáhnout lid Boží k oltáři. Farníkům bylo vše vysvětleno, začali jsme ihned dle předpisů.*“¹⁰⁹

Vlivem koncilu proběhla zásadní rekonstrukce kostela Nanebevzetí Panny Marie v roce 1970, které se budu věnovat v kapitole: Proměna liturgického prostoru po Druhém vatikánském koncilu.¹¹⁰

Několik zmínek o vlivu Druhého vatikánského koncilu u nás je zaznamenáno i v prvním díle pamětní knihy farnosti Valašské Klobouky. Již 28. 2. 1965 je zde napsána poznámka o oběžníku kapitulní konzistoře, který se zabývá liturgickými úpravami podle konstituce o posvátné liturgii ze dne 4. 12. 1963 a dogmatické konstituce o církvi ze dne 21. 11. 1964. S liturgickými úpravami by se mělo začít již první neděli postní, tedy 7. 3. 1965. Během roku 1965 bylo věřícím vysvětlováno, jak bude liturgická úprava bohoslužeb vypadat. V květnu roku 1966 byla třídní pobožnost duchovní obnovy na poděkování za milost Druhého vatikánského koncilu a prosby za uskutečnění jeho závěrů. K dalším změnám dochází v roce 1967, kdy byl oltář Božího hrobu přemístěn do prostoru mezi křtitelnicí a kazatelnou a tam byla sloužena mše svatá tváří k lidu. V tomto roce byla vystavena nejsvětější svátost podle nových liturgických předpisů až po svatém přijímání. Byly také rozdávány čtyřlístky, které obsahovaly mešní řád pro odpovědi věřících.

„*4. 1. 1970 ráno před bohoslužbami na lavicích přichystány zase Liturgické mešní modlitby, přečteny a vysvětleny směrnice, předpisy, kterak užívat LMM a poprvé jsme sloužili mši svatou podle nového mešního řádu. Snad by bylo na místě poznamenat,*

---

¹⁰⁷ FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti*, s. 14.

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 30.

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 17.

¹¹⁰ FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti*, s. 3.

jak působil na lidi: nejistota i uznání, nevědomost i nezájem. Snad je všechno velmi uspěchané. V homilii se duchovní správce snažil podat výklad všech tří čtení se zaměřením ke mši sv.“¹¹¹

Vzhledem k tomu, že kostel sv. Václava v Brumově pochází z poloviny 13. století¹¹², žádné zásadnější změny zde neproběhly. Ve farní kronice je záznam až z roku 1978, ve kterém se píše: „V polovici dubna se podle směrnic vatikánského koncilu odstranila mřížka mezi kněžištěm a chrámovou lodí. Pořízen nový obětní stůl pro celebrování tváří k lidu s příslušenstvím: ambonu, sedilia, stolec a kříž, vše na dřevěném stupni z modřínového dřeva, který rozšiřuje mramorové stupně hlavního oltáře. Řezby provedl mistr řezbář Štefan Bača z Rajce a vše ostatní tamější mistr stolář.“¹¹³

---

¹¹¹ FÚ Valašské Klobouky. *Farní kronika 1954-1970*.

¹¹² *Víš, že náš kostel*, Farnost sv. Václava v Brumově - Bylnici (internet) 10.3. 2015, <http://www.farnostbrumov.cz/Kostel/kostel.htm>.

¹¹³ *Pamětní kniha farnosti sv. Václava*, Farnost sv. Václava v Brumově - Bylnici (internet) 10.3. 2015, http://www.farnostbrumov.cz/Historie_farnosti/seznam.htm.

3. PROMĚNA LITURGICKÉHO PROSTORU PO DRUHÉM VATIKÁNSKÉM KONCILU

Liturgický prostor prošel dvěma radikálními úpravami. První byla realizovaná P. Rudolfem Adámkem v roce 1970, kdy byl prostor přizpůsoben novým požadavkům liturgické reformy. Druhá větší proměna proběhla po roce 1997.

Proměna liturgického prostoru v roce 1970

O tom jak působil kostel na faráře Rudolfa Adámka, se dočítáme ve farní kronice: „Kostel nám svou vnitřní úpravou spíše vypovídal o minulosti, než aby nás vybízel k aktivnímu náboženskému životu. Malba byla hodně sešlá a zaprášená, na všech místech byl obraz nebo kresba. Patronka kostela P. Maria byla kromě obrazů křížové cesty zobrazena na třinácti obrazech a sochách, ale přesto neměla v kostele dominantní postavení. Obraz na hlavním oltáři byl malý a ještě ve stínu. Oltář, hromada kamenů natřených bílou fermežovou barvou, nevyjadřoval, ale spíš potlačoval myšlenku obětního stolu. Kazatelna byla umístěna v třetině chrámové lodi, přesto z ní bylo málo slyšet. Na cizího návštěvníka působil celý interiér hodně ponuře. Je pravdou, že z venku byl kostel upravený, vnitřek však potřeboval radikální úpravy. Nejenom proto, že nová bohoslužba vyžaduje úpravy bohoslužebného prostoru, ale především proto, „poněvadž víra a život z ní se daří jen v duši radostné. Víc světla a více radosti při bohoslužbě i v životě, to je duch koncilu a rozkvětu“¹¹⁴

Opava interiéru kostela byla naplánována po etapách. Původní hlavní oltář byl doposud podle zvyklostí druhého Tridentského koncilu spojen se svatostánkem. Nyní po liturgické reformě byl požadavek, že „pevný a posvěcený oltář; má být postaven odděleně od stěny, aby se kolem něho mohlo snadno obcházet a mohla se na něm slavit mše tváří k lidu. Má být na takovém místě, aby byl skutečně středem, tak že se k němu přirozeně obrací pozornost celého shromáždění.“¹¹⁵ Oltář byl tedy rozebrán, očištěn od barvy a přesunut¹¹⁶ o jeden metr blíže ke středu kostela. Horní část původního novogotického oltáře byla použita jako svatostánek a umístěna na pravou stranu vítězného oblouku, dřevěný vimperk byl z oltáře odstraněn.¹¹⁷ Svatostánek byl přemístěn na základě doporučení, kdy má být umístěn, buď na některém oltáři, nebo na

¹¹⁴ FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti.*, s. 19 - 20.

¹¹⁵ Srov. IGMR 262.

¹¹⁶ K přesunu oltáře došlo až po Velikonocích. Srov. FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti.*

¹¹⁷ FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti.*, s. 19 - 20.

zvláště význačném a náležitě vyzdobeném místě.¹¹⁸ Z důvodu požadavku na redukcí oltářů, došlo k přemístění jediného bočního oltáře (původně posazeného rovnoměrně s kazatelnou), na místo lurdské jeskyně,¹¹⁹ aby sloužil jako podstavec pro svatostánek. Křtitelnice byla přemístěna z boční stěny na levou stranu pod vítězný oblouk,¹²⁰ kde byl původně oltářík Panny Marie Svatohostýnské.¹²¹ Ta byla dána do předsíně, aby vítala lid a ukazovala cestu dopředu k oltáři,¹²² socha Panny Marie Lurdské byla odstraněna.¹²³ Kazatelna byla snížena a bez stříšky přestěhována na levý bok vítězného oblouku. Malý obraz na hlavním oltáři - Nanebevzetí Panny Marie, byl umístěn na chodbu do fary. Díky tomu se ukázala krása barevného okna v kněžišti.¹²⁴ Akademický malíř František Peňáz z Hřivínova Újezdu namaloval olejový obraz trpícího Krista, který byl umístěn v postní době na prostřední okno v kněžišti. Byl vysoký přes dva metry.¹²⁵ Smyslem těchto úprav bylo, aby se mysl farníků obracela více ke Kristu a jeho oltáři.¹²⁶

Další etapa změn nastala po Velikonocích. Dochází k celkové úpravě interiéru. Nejprve byla odstraněna střešní vazba, aby netlačila na klenbu¹²⁷ a nedošlo k odklonu stěn. V kostele se postavilo lešení a začalo se pracovat na opravě trhlin a omítky. Do kostelní lodi byly přidány pilastry s hlavicemi, naopak z kněžiště zmizela vodorovná římsa a byla zkrácena ozdobná žebra. Změny navrhl a vypracoval akademický malíř František Peňáz.¹²⁸

---

¹¹⁸ Srov. IGMR 276.

¹¹⁹ obr. č. 13.

¹²⁰ Obr. č. 2. Je vhodné, aby křtitelnice byla situována v presbytáři kostela do zorného pole účastníků bohoslužby. Srov. ČERNOUŠEK, Tomáš. *Liturgický prostor*, s. 51.

¹²¹ FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti*, s. 19 - 20.

¹²² ADÁMEK, Rudolf. *Vzpomínky na putování životem*, strojopis, s. 30.

¹²³ FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti*, s. 19 - 20.

¹²⁴ ADÁMEK, Rudolf. *Vzpomínky na putování životem*, strojopis, s. 30.

¹²⁵ Tamtéž, s. 31.

¹²⁶ FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti*, s. 19 - 20.

¹²⁷ Podle pamětníků do kostela skrz střechu zatékalo.

¹²⁸ Mistr Peňáz František se narodil v Pašovicích dne 6. července 1912. Od dětství se věnoval kresbě. Vyučil se malířem pokojů, písmomalířem a natěračem. Stále se nevzdával svého snu stát se mlířem - umělcem. V roce 1936 získal práci v reklamním oddělení firmy Baťa. Námětově patří nejen k významným malířům jako např. Joža Úprka, František Hlavica, ale hlavně k těm, kteří se zformovali z Baťovy školy umění, kterou založil nejprve formou uměleckých kurzů. Bylo mu svěřeno ve Zlíně v nakladatelství TISK ilustrování několika pohádkových knih. V roce 1945 odchází studovat Akademii výtvarného umění v Praze. Po ukončení studia se vrací na vesnici, kde tvoří podle svých představ, často náboženskou tematiku. Byl zatčen a vězněn. Po propuštění byl deportován na Ostravsko, kde pracoval jako dělník ve skladu. Toto pracovní nasazení dalo podnět k vytvoření jeho nejlepšího díla, a to olejomalby Kavalérie.

Během svého života vyzkoušel velké množství námětů a technik. Zpočátku se hodně věnoval nejen kresbě, ale i rytinám náročným na zpracování. Později zůstává jen u dřevorytu a linorytu a malby obrazů především s náboženskou tematikou. Věnuje se také vitrážím oken a rád maluje květy a kytice. Jelikož má Peňáz silný vztah k náboženství a dobrý kontakt s kněžími, zabývá se později návrhy úprav interiérů

Došlo k radikálním změnám především malířské výzdoby. Z původní dekorace kostela zůstali jen někteří andělé na vítězném oblouku a postavy čtyř evangelistů se svými symboly, kteří byly zvětšeni¹²⁹ asi o 25cm.¹³⁰ Nahoru, doprostřed vítězného oblouku, byl namalován obraz Krista - Vítěze, který nese nápis: „Hle přijdu brzy a moje odplata se mnou.“¹³¹ Byly odstraněny malby desatera nad okny, prostřední obrazy na klenbě v kněžišti i v lodi, a také obrazy andělů a květin nad varhanami. Všechny malby, které teď vznikly nově, namaloval pan Josef Káňa¹³² z Návojně pod vedením mistra Peňáze. Čtyři obrazy, které jsou namalovány na klenbě, jsou ztvárněny dle předlohy Doubkových obrazů.¹³³ Oltář byl očištěn od barvy. Svatostánek, křtitelnici i podstavec pod kazatelnou upravili Jiří Budík a Alois Valenta, studenti Umělecko-průmyslové školy v Uherském Hradišti.

O výmalbu kostela a elektroinstalaci se postaral Komunální podnik ve Valašských Kloboukách, lešení zajistil a postavil Okresní stavební podnik s pobočkou ve Valašských Kloboukách. Stavební a zednické práce provedli farníci dobrovolnými brigádami. Někdy jich bylo hodně, jindy téměř nikdo, ale i přesto se vše zvládalo.

---

chátrajících kostelů. Také v nedašovském kostele vytvořil návrhy na změnu interiéru, které podle jeho návrhu provedl malíř Josef Káňa. Vytváří také obrazy světců nebo Matky Boží a řadu obrazů trpčícího Krista. Jeden z nich je v postní době v Nedašově na oltáři. Mistr Peňáz zemřel 1. května 1996 ve věku 84 let. Je pohřben ve Velkém Ořechově. Srov. PEŇÁZ, František. *František Peňáz: akademický malíř a grafik : 1912-1996 : výběr obrazů, kreseb a grafiky z celoživotní tvorby*. Luhačovice: Atelier IM, 2013, s. 164 - 165. Srov. *František Peňáz, Obec Hřivínův Újezd* (internet) 10.3.2015, <http://www.hrivinuvujezd.cz/index.php?-nid=4141&lid=cs&oid=2798815>.

¹²⁹ Na návrh Františka Peňáze došlo k prodloužení čtyř evangelistů, jelikož poměr proporcí neodpovídal anatomii těla. Tím došlo ke zmišení nápisů se jmény, které byly umístěny pod těly. Informace byla zjištěna z rozhovoru se synem malířem Josefa Káni.

¹³⁰ FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti*, s. 21 - 22.

¹³¹ ADÁMEK, Rudolf. *Vzpomínky na putování životem*, strojopis, s. 31.

¹³² Josef Káňa byl malířem a kronikářem Závřší na Valašsku. Narodil se 4. srpna 1929 v Návojně, kde strávil celý život. Měl výtvarné nadání, které bohužel nemohl rozvíjet, protože ho rodiče nebyli schopni finančně podpořit. Z toho důvodu se vyučil malířem pokojů. Zemřel nešťastnou náhodou, když spadl při malování kaple. Dílo, které Káňu charakterizuje, je spojeno se třemi směry - skautským, kronikářským a výtvarným. Založil po skončení války skautský oddíl, který fungoval v Návojně. Poté pomohl založit oddíl v Brumově, který je dodnes. Co se týká jeho výtvarné činnosti, maloval především krajinu a chalupy v Návojně a okolí. V Nedašově se proslavil tím, že namaloval nástropní obrazy a vítězný oblouk v kostele Nanebevzetí Panny Marie pod vedením akademického malíře Františka Peňáze. Josef Káňa daroval do kostela obraz *Neposkvrněné početí Panny Marie*. Z vyprávění pamětníků jsem se dozvěděl, že v kostele také ztvárnil *Závřšanskou Pannu Marii* (obr. č. 12). Bohužel už si nikdo nevzpomíná, ve které části kostela byla umístěna. Měl velmi osobitý styl, tzv. fládrování, nebo malbu tapet a sgrafit. Tím vyzdobil nespočet domácností a kostelů. Napsal také dvě knihy – Vršat

ecké pověsti a Návojské pověsti. Dodnes je zachována pracovní malíře Josefa Káni jako klubovnaSkalních orlů. Srov. MIKULCOVÁ, Marie a Miroslav GRACLÍK. *Kulturní toulky Valaškem: [323 profilů osobností Valašského království]*. Vyd. 1. Frýdek-Místek: Alpress, 2001.

¹³³ FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti*, s. 21 - 22.

Kostel se poprvé ukázal v celé kráse v sobotu 15. srpna 1970. V neděli 16. srpna byla poutní mše, při které kázal děkan Vojtěch Král z Luhačovic.¹³⁴

Proměny liturgického prostoru od roku 1979 do současnosti

V roce 1979 byl rekonstruován starý kůr, o dva roky později byly instalovány nové varhany a došlo k výměně oltáře a ambonu. V roce 1997 došlo k dalším rozsáhlejšími změnám interiéru kostela pod vedením tehdejšího faráře Vladyslawa Ciaglo MIC. Bylo vybudováno nové závětří u bočního vchodu do kostela a byly pořízeny nové dvojité dubové dveře. Venkovní dveře byly opatřeny řezbářskou prací s osmi podobenstvími Kristova kázání, provedené řezbářem Zdeňkem Matyášem¹³⁵ z Valašských Klobouk. Byly upraveny schody u hlavního vchodu do kostela, aby odpovídaly aktuálním normám i pro postižené lidi. Byly doplněny odpočívadlem, bočními kamennými zdmi a zábradlím s madlem. Nad schody byla zrekonstruována nová stříška, která zapadala do architektury kostela. Bylo realizováno nové ozvučení a osvětlení kostela.

V interiéru se odstranila stará dlažba a koberce. Bylo doplněno zateplení a podlahové vytápění a položena mramorová dlažba. Byl přebudován vstup do presbytáře a odstraněn boční sokl, který lemoval loď kostela. Došlo také k odstranění kazatelny a původního oltáře z roku 1970. Kazatelna byla nahrazena dřevěným ambonem a oltář provizorním stolem. Svatostánek byl přemístěn do středu za oltář. Byl odstraněn obraz Nanebevstoupení Panny Marie. Kostel byl kompletně vymalován a byly pozlaceny hlavy pilířů a žeber v presbytáři. Došlo také k opravení nástěnných maleb na klenbě a na oblouku.

V roce 2001 proběhlo nahrazení provizorního oltáře mramorovým. Byl také zakoupen nový ambon, svatostánek a kříž, které byly ze stejného materiálu. V průběhu posledních let byla zakoupena nová křtitelnice a sedes a pořízeny nové lavice do kostela.¹³⁶

---

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ Zdeněk Matyáš, rodák z Valašských Klobouk se věnuje výtvarné tvorbě od roku 1974. Zajímá se především o figurální plastiku, reliéfy a drobnou plastiku s lidovými náměty. Pracuje s různými druhy dřeva. Vytváří plastiky v životní velikosti prodchnutou humorem a lidovou satirou.

Srov. Zdeněk Matyáš, řezbář a sochař (internet), 14.3.2016, <http://www.zdenek-matyas.wz.cz/>.

¹³⁶ FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti*. Svazek VI, 1959 – 2003.

Reflexe změn ve farnosti

A jaká byla odezva lidí? Co říkali na přeměny a novoty kostela? Díky farní kronice můžeme přesně zjistit, jaký názor měli na proměnu kostela: „*Bylo - hlavně z počátku - dosti farníků, kteří nedovedli pochopit, že změna má prospět našemu kostelu. Nemohli se rozloučit s tím, nač byli zvyklí. Scházela správná představivost nového. Liturgické změny i přes vysvětlování nenacházely vždy dosti pochopení. Pasivní tradice považovali někteří za vrchol dokonalosti: „Kdysi se to stavělo a teď se to odstraňuje.“ „Ničí se posvátné věci“ a podobně.“ Také mladí prý přestanou chodit do kostela, když se všechno vybělí. Celkem bylo dosti řečí, s ochotou pomoci to bylo u řečníků slabší. Některým snad vadilo, že sotva přišel do farnosti nový kněz, už se se vším hýbá. Když byl ale kostel hotov, většina řečí ustala.*“¹³⁷

Nyní kněz sloužil tváří k lidu a bohoslužba se přiblížila laikům také proto, že byla v národním jazyce. Přesto, že změny byly konány na popud reformy církevního učení, došlo k přeměně ještě poměrně nového kostela. Pro farníky a hlavně ty, co se na budování původního kostela podíleli, to nebylo vůbec jednoduché.¹³⁸ I přesto se nakonec kostel farníkům líbil. Ti, co chtěli dělat řeči, si vždycky něco našli, ale jako celková farnost byli spokojeni. Socha Panny Marie je vítá hned při příchodu do kostela. Kostel je daleko prosvětlenější, jasnější, živější, jak se píše v kronice: „*jasu je více i v očích, nová bohoslužba se může lépe rozvinout.*“¹³⁹

V nedašovském kostele proběhly úpravy liturgického prostoru podle nových směrnic nejdříve z celého okolí. Hodně se o tom všude mluvilo. Když přišli do kostela nějakí návštěvníci, interiér se jim velmi líbil a většinou farníkům pochválili jeho krásu. A tak i ti, kteří se úprav báli, se cítili radostně a hrdě. Lepšího přijetí nových změn kostela se dostalo od mladých lidí a dětí než od starších dospělých, a to je rozhodující.¹⁴⁰

Změny liturgie a úpravy liturgického prostoru vyvolaly různé ohlasy tehdejších farníků. Pro zachycení těchto reakcí byly realizovány rozhovory s pamětníky, kteří se změn účastnili. Provedl jsem rozhovor s Mgr. Janem Jelínkem¹⁴¹, panem Vojtěchem Káňou¹⁴² a s paní Anežkou Holbovou¹⁴³.

---

¹³⁷ Tamtéž, s. 20 - 23.

¹³⁸ NAŇÁK, Aleš. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie a farnost Nedašov 1909-2009*, s. 59.

¹³⁹ FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti*, s. 23.

¹⁴⁰ Tamtéž.

¹⁴¹ Jan Jelínek je jáhnem nedašovské farnosti od roku 1996. K jáhnovství se dostal paradoxně kvůli komunistům. Díky jejich pronásledování a utlačování se snažil dostat na jáhenství. Pokoušel se o to už v

O průběhu koncilu se zdejší farníci dozvídali z rádia Vatikán. Myšlenky koncilu z těchto vysílání vnímali pozitivně. Další informace sděloval i P. Adámek při nedělních promluvách, aby lidé lépe pochopili jednotlivé souvislosti a nebyli změnami zaskočení. Pomáhala mu také farní rada, která změny propagovala. Po odchodu P. Adámka už se o změnách vlivem liturgické reformy nemluvalo. Užívání národního jazyku při mši bylo přijato s kladným ohlasem, protože pomohlo farníkům k lepší orientaci v liturgii. Zapojování laiků do liturgie probíhalo i za snahy P. Rudolfa Adámka pomalu. Na pomoc při podávání eucharistie pověřil dva akolity. Hodně farníků mělo problém s podáváním přijímání těmito služebníky, protože byli v manželství. V lidech dlouho přetrvával zvyk poklekat při přijímání eucharistie, ale na druhou stranu bylo kladně přijímáno urychlení mše díky novému způsobu podávání eucharistie. Věřící se s nevolí vzdávali zpěvníků Božích cest. Postoj farníků ke sloužení mše čelem k lidu byl spíše neutrální.

Z rozhovoru si pan Jelínek vybavil změny liturgického prostoru velmi podrobně. Umístění svatostánku napravo od presbytáře hodnotil kladně. Pozdější navrácení svatostánku do středu presbytáře zvýšilo počet úkonů, které musel jako jáhen před svatostánkem vykonat a vadilo mu, že musí stát zády ke Kristu.

P. Rudolf Adámek byl velmi kritizován za to, že nechal odstranit oltář a dal místo něj stůl. S touto změnou se lidé nemohli smířit, zvláště potom, co se později proslýchalo, že se oltář mohl zachovat a že nebylo nutné jej ničit, především jeho dřevěnou část. Po odstranění oltáře začal vznikat problém s určením, komu je kostel zasvěcený, neboť jediný obraz nanebevzetí Panny Marie byl odstraněn i s oltářem. Zůstala pouze uprostřed presbytáře ve vitráži Panna Maria nanebevzatá, která byla nevýrazná. Odstraněním soch a obrazů z liturgického prostoru měli problém spíše jen ti, kteří byli se sochou nějak spjatí. Například, když ji daroval do kostela někdo z rodinných příslušníků. Odstranění maleb a zesvětlení liturgického prostoru vnímali všichni oslovení pamětníci velmi pozitivně, protože původní malby byly už sešlé. Ve

---

době, kdy tady působil P. Rudolf Adámek. V roce 1989 se dostal na svatořečení Anežky do Říma, hned nato si dal přihlášku na teologickou fakultu do Prahy. V té době se otevřel katechetický kurz v Olomouci, společně s fakultou, a tam se také dostal. Na základě koncilu dostal povolení, ještě s panem Beňem, podávat svaté přijímání.

¹⁴² Vojtěch Káňa se narodil 8. dubna 1937. Je bratrem malíře Josefa Káni. Do farnosti se zapojuje celý život, počátku především díky jeho profesi zahradníka. Upravoval terén kolem fary, prováděl výsadby květin, keřů a živých plotů. Nyní se zapojuje ještě jako muzikant, hraje na pohřebch, dušičkách, při slavnosti Božího těla či hasičské mši.

¹⁴³ Anežka Holbová, roz. Fojtíková, se narodila v Nedašově 22. 10. 1938. Má dobrý vztah k farnosti, ke kostelu a víře.

farnosti se ozývaly ohlasy, že se interiér kostela stal až příliš strohým. K úpravě provedené roku 1997 byla zmíněna výtko, že odstraněním obrazu Nanebevstoupení Panny Marie, který byl osazen v klenbě, není už zcela zřetelné komu je kostel zasvěcen.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo se seznámit s problematikou Druhého vatikánského koncilu, především ve vztahu k liturgické reformě a jejím dokumentem Sacrosanctum Concilium. Na základě získaných místních pramenů a dokumentů jsem měl vytvořit určitý přehled snah o liturgickou úpravu kostela Nanebevzetí Panny Marie v Nedašově.

V roce 1916 byl dostaven nedašovský kostel Nanebevzetí Panny Marie. Věřící se snažili tento kostel zvelebovat a doplňovali stále ještě nekompletní vybavení. V kostele přibývalo množství nástěnných maleb a darovaných soch. To pokračovalo až do příchodu liturgické reformy Druhého vatikánského koncilu. Popis tehdejšího vzhledu kostela se dochoval v tzv. Anonymním rukopisu, v několika málo fotografiích a také v Pamětní knize nedašovské farnosti.

Díky těmto zdrojům bylo možné zmapovat rozsah reformy. Druhý vatikánský koncil byl svolán Janem XXIII. , aby se církev přizpůsobila novým výzvám světa (aggiornamento). Papež byl zároveň výtečným církevním historikem a chtěl, aby se církev přiblížila více k původní liturgii, kde byla více zapojena náboženská obec. Konstituce Sacrosanctum Concilium byla na vatikánském koncilu přijata mezi prvními i přes značný odpor římské kurie. Konstituce změnila vnímání liturgie. Mezi hlavní přínosy patřil mateřský jazyk v liturgii, zaměření na velikonoční tajemství, christocentrismus, zapojení laiků do liturgického slavení a sloužení mše čelem k lidu. Tyto změny si vyžádaly i úpravu liturgického prostoru, aby lépe odpovídal novému způsobu slavení mše. Došlo například k přiblížení oltáře více k lidem, rušení kazatelen a jejich nahrazení ambonem, ten nově slouží lektorům ke čtení písma svatého a k důstojnějšímu umístění křtitelnice. Zároveň však došlo k redukci obrazů soch a bočních oltářů. Sacrosanctum Concilium nedávalo konkrétní podobu liturgického prostoru, přesné instrukce byly zmíněny až v dalších dokumentech, především v Římském misálu.

Změny Druhého vatikánského koncilu se dostaly do Československa poměrně později. Důležitým prvním počinem byla rekonstrukce kostela v Jedovnicích a stavba kaple v Senetářově. Do Nedašova přišly změny způsobené koncilem až v roce 1970 spolu s P. Rudolfem Adámkem a následně i dalšími duchovními pastýři je kostel upravován v duchu vatikánského koncilu.

V práci jsem popsal ze zmíněných pramenů původní vzhled kostela, který dle zjištění potřeboval mimo úpravu liturgického prostoru celkovou rekonstrukci.

Charakterizoval jsem úpravy provedené P. Rudolfem Adámkem, které byly velmi výrazné, protože si je mohl na relativně novém kostele dovolit. Z rozhovorů bylo možné zjistit reakce věřících na tak citelný zásah do jejich kostela. Věřícím vadilo hlavně odstranění dřevěného vimperku za oltářem, jinak se jim změny spíše líbily. Citlivě vnímali podávání hostií laiky. V dalších letech byl postupně obměňován starý inventář. Nakonec z původního vybavení kostela zůstaly jen některé obrazy a sochy. Ostatní vybavení kostela bylo odstraněno.

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Obr. č. 1: Socha Panny Marie Svatohostýnské
(zapůjčil Petr Káňa)

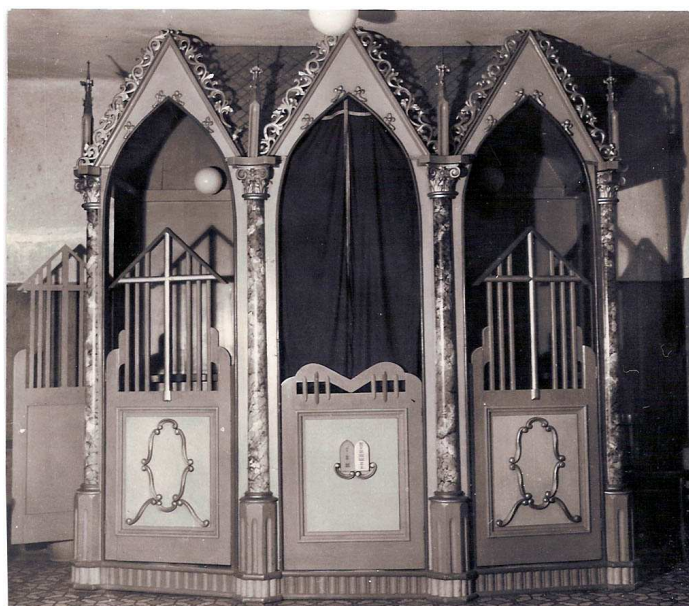
Obr. č. 2 : Křtitelnice
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č. 3: Původní oltář
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č. 4: Zpovědnice
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr.č. 5 : Zvěstování Panny Marie
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č. 6 : Narození Pána Ježíše
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr.č. 7 : Svatá trojice
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č. 8 : Pohled na strop vzadu s obrazem Poslední večeře
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr.č. 9 : Desatero
(zapůjčil Petr Káňa)

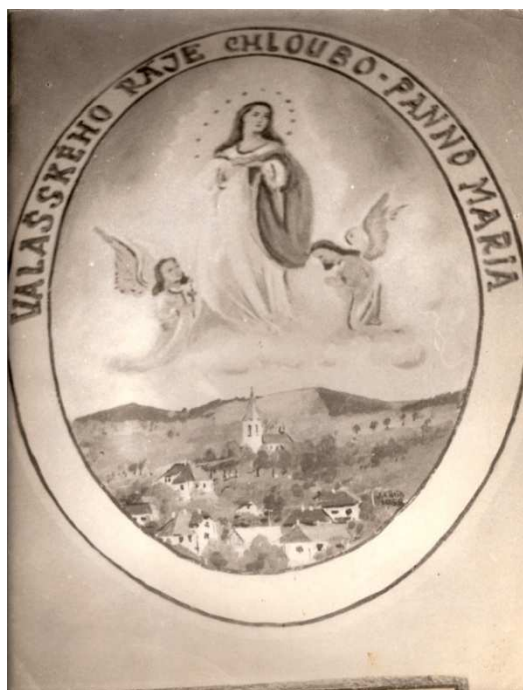
Obr. č. 10 : Obraz svaté Ludmily
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č. 11: Obraz Nanebevstoupení Panny Marie, který byl na původním oltáři
(zapůjčila Anežka Holbová)

Obr. č. 12 : Josef Káňa - Panna Maria Závřanská
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č. 13 : Lurdská jeskyně
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č.14 : Návrh malíře Peňáze na změnu chóru
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č. 15: Návrh malíře Peňáze na změnu vítězného oblouku
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č. 16: Malíř Josef Káňa při práci
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č. 17 : Setkání Káni s Peňázem
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č. 18 : Detailní pohled na interiér před změnami
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr.č. 19 : Interiér po změnách v r. 1970
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č. 20: Interiér po změnách Druhého vatikánského koncilu
(zapůjčil Petr Káňa)

Obr. č. 21 : Vánoční výzdoba interiéru po úpravách liturgického prostoru
(zapůjčila Anežka Holbová)

Obr. č. 22: Současný pohled do kostela
(foto: Lukáš Šerý)

Obr. č. 23 : Současný pohled na chór kostela
(foto: Lukáš Šerý)

Obr. č. 24 : Oltář
(foto: Lukáš Šerý)

Obr. č. 25 : Zpovědnice
(foto: Lukáš Šerý)

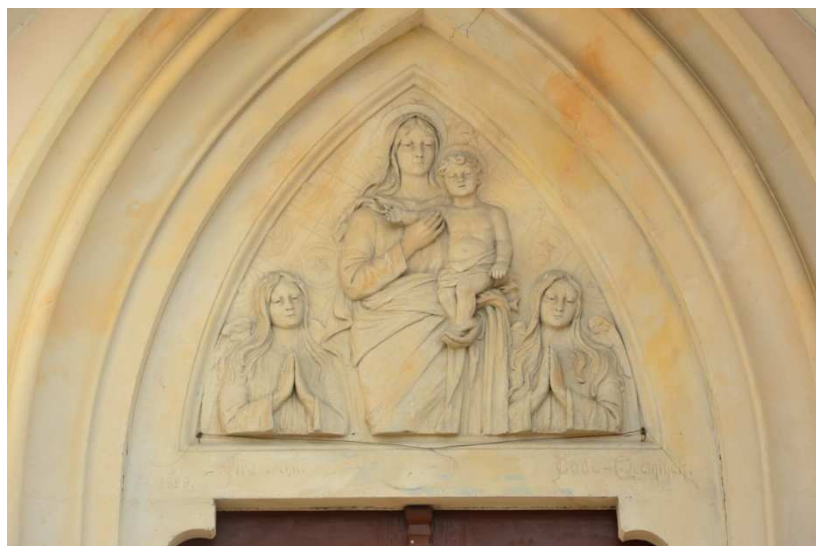
Obr. č. 26 : Křtitelnice
(foto: Lukáš Šerý)

Obr. č. 27 : Současný pohled na kostel
(foto: Josef Švach)

Obr. č. 28 : Detailní pohled na vchod
(foto: Josef Švach)

Obr. č. 29 : Současný zadní pohled na kostel
(foto: Josef Švach)

SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ A LITERATURY

PRAMENY:

P. Rudolf Adámek, *Vzpomínky na putování životem*, strojopis . s. 64.

FÚ Nedašov. *Anonymní rukopis*. Napsán mezi lety 1950 – 1960. Nalezen únor 2009

FÚ Nedašov. *Farní kronika nedašovská*, Svazek I, 1907-1947. s. 14.

FÚ Nedašov. *Pamětní kniha nedašovské farnosti*. Svazek VI, 1959 – 2003.

FÚ Valašské Klobouky. *Farní kronika 1954-1970*.

MATÝSEK, František.: *Farnost Nedašov, Nábož. Památky /Nedašov, Návojná, Nedašova Lhota/*. strojopis přepsaný prof. B. Havlíčkem, 1989.

Pamětní kniha farnosti sv. Václava, Farnost sv. Václava v Brumově - Bylnici (internet)
10. 3. 2015, http://www.farnostbrumov.cz/Historie_farnosti/seznam.htm

Vzpomínky pana Jana Fojtíka sepsané na přání P. Františka Půčka v roce 1958,
rukopis uložen u paní Anežky Holbové

LITERATURA:

ALBERIGO, Giuseppe. *Stručné dějiny II. vatikánského koncilu*. 1. vyd. Brno, 2008, 172 s. ISBN 978-80-7364-047-7

BAKLÍK, Stanislav. HANUŠ, Jiří. *Letnice dvacátého století*. Brno, 2012, 279 s. ISBN 978-80-7325-268-7

BEŇO, Ján Augustín. *II. Vatikánský koncil: 1962-1965*. Nitra: RODINA, 1992.

BUREŠ, Zdeněk. *Současné liturgické směrnice a typologie církevních staveb*. In: *Nové kostely a kaple z konce 20. století v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. ISBN 80-7192-539-X.

Dokumenty II. vatikánského koncilu. 1. vyd. Praha: Zvon, 1995, 603 s. ISBN 8071130893.

ČERNOUŠEK, Tomáš. *Liturgický prostor*. Olomouc, 1995, 70 s.

DŘÍMAL, Ludvík. Vliv koncilu na obnovu katecheze. *Teologické texty: časopis pro teologii a službu církve*. 2003, roč. 14, č. 1, s. 9-13.

JIRSA, Prokop. *Diskuze o liturgickém prostoru v českém jazykovém prostředí- historie a současnost*. Praha, 2014. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Th Lic.Mgr. Jan Kotas.

JANÁKOVÁ, Monika. *Dílo Jana Koblasy v kostele sv. Petra a Pavla v Jedovnicích*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce doc. PhDr. Alena Pomajzlová, Ph.D.

KÁŇA, Petr, se studií Jitky JONOVÉ. *Případ faráře Půčka: události ve farnosti Nedašov v roce 1949*. 1. vyd. Břeclav: Jiří Polach, 2012. ISBN 978-809-0507-616.

KAŠNÝ, Jiří. Vliv koncilu na kanonické právo. *Teologické texty: časopis pro teologii a službu církve*. 2003, roč. 14, č. 1, s. 13 - 17.

KOPEČEK, Pavel. *Liturgie a architektura: moderní sakrální architektura v Čechách a na Moravě*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, 218 s. ISBN 978-802-4439-594.

KUNETKA. *Historické, polit. a teolog. aspekty přijímání II. vatikánského koncilu*. In: FIALA Petr, HANUŠ Jiří. *Koncil a česká společnost*.

MIKULCOVÁ, Marie a Miroslav GRACLÍK. *Kulturní toulky Valašskem: [323 profilů osobností Valašského království]*. Vyd. 1. Frýdek-Místek: Alpress, 2001, 391 s. ISBN 80-7218-649-3.

NAŇÁK, Aleš. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie a farnost Nedašov 1909-2009*. Zlín: GRASPO CZ, a.s., 2009.

OPATRŇY, Aleř. Jak byl řten koncil v řechách a na Moravě. In: *Teologické texty*. Praha: Královská kolegiátní kapitula sv. Petra a Pavla na Vyřehradě, 2003, 29 s. ISSN 0862-6944.

O'COLLINS, Gerald, *The Second Vatican Council : message and meaning*. Minnesota, 2014.

O'MALLEY, John W. Styl Druhého vatikánského koncilu. *Teologické texty: řasopis pro teologii a službu církve*. 2003, roř. 14, ř. 4, 151 s.

PAVLÍK, Miroslav. *Od Veveří k Pernřtejnmu: slovník výtvarníků*. Vyd. 1. Źelezné: Albert, 2010. ISBN 9788073261771

PEŇÁZ, Frantiřek. *Frantiřek Peňáz: akademický malíř a grafik : 1912-1996 : vřběř obrazů, kreseb a grafiky z celořivotní tvorby*. 1. vyd. Editor Irena Vořtová. Luhařovice: Atelier IM, 2013, 164 s. ISBN 978-80-85948-81-3.

PESCH, Otto Herman. *Druhý vatikánský koncil 1962-1965*. Praha, 2014, 435 s. ISBN 978-80-7429-513-3.

POLC, Jaroslav V. *Posvátná liturgie*. Řím: Křest'anská akademie, 1981.

RECHLÍK, Karel. Výtvarné dílo a jeho místo v sakrálním prostoru. In: *Nové kostely a kaple z konce 20. století v řeské republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. ISBN 80-7192-539-X.

TOMAN, Prokop. *Nový slovník řeskoslovenských výtvarných umělců*. 2. nezm. vyd. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 1993. ISBN 80-900648-4-1.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

Frantiřek Peňáz, Obec Hřivínův Újezd (internet) 10.3.2015,
<http://www.hrivinuvujezd.cz/index.php?-nid=4141&lid=cs&oid=2798815>

HAVLÍČEK, Štěpán, *Sto let liturgického prostoru*, Katolický týdeník (internet) 14.2.2015, <http://www.katyd.cz/clanky/sto-let-liturgickeho-prostoru.html>

Parte P. Adámka, Radio Proglas (internet) 14.1.2015, <http://www.proglas.cz/res/data/051/005864.pdf>

POSPÍŠIL, Ctirad Václav. Okna dokořán- II. Vatikánský koncil očima Jana XXIII. a Pavla VI. Radio proglas (internet) 14.12.2014, <http://www.proglas.cz/detail-poradu/2014-01-01-11-05.html>.

P. František Půček, Obec Nedašov (internet) 15.2.2015, <http://www.nedasov.cz/products/p-frantisek-pucek/>

Slovník osobností východní Moravy, Valašské athény (internet) 10.3.2015, <http://www.divadloschod.cz/val.atheny/?id=osobnosti&what=p>

Víš, že náš kostel, Farnost sv. Václava v Brumově - Bylnici (internet) 10.3. 2015, <http://www.farnostbrumov.cz/Kostel/kostel.htm>

SEZNAM ZKRATEK

EM - Eucharisticum Mysterium

IGMR - Všeobecné pokyny k Římskému misálu

IOE - Inter Oecumenici

SC - Sacrosantum Concilium

ANOTACE

Příjmení a jméno autora: **ŠVACH Josef**

Instituce: **Katedra církevních dějin a dějin křesťanského umění CMTF UP v Olomouci**

Název práce: **Vliv liturgické reformy Druhého vatikánského koncilu na úpravu kostela v Nedašově.**

Vedoucí práce: **PhDr. Jitka Jónová Th.D**

Počet stran: 63

Počet titulů použité literatury: 24

Počet použitých pramenů: 8

Klíčová slova: farnost Nedašov, kostel Nanebevzetí Panny Marie, Druhý vatikánský koncil, Sacrosanctum Concilium, Všeobecné pokyny k Římskému misálu, úprava liturgického prostoru, sakrální architektura, tzv. Anonymní rukopis, Rudolf Adámek, František Peňáz, Josef Káňa

Bakalářská práce se zabývá změnami liturgického prostoru kostela Nanebevzetí Panny Marie v Nedašově. Změny byly započaty duchovním pastýřem P. Rudolfem Adámkem a probíhaly pod vedením dalších správců až do současnosti. Původní vzhled kostela byl zachycen v tzv. Anonymním rukopise. Rozsah změn objasňuje farní kronika, životopis Rudolfa Adámka a rozhovory s pamětníky. Tyto úpravy byly provedeny dle dokumentů Druhého vatikánského koncilu, kde byla stěžejním dokumentem konstituce Sacrosanctum Concilium. V práci je zachycen její vznik, vliv na liturgický prostor a slavení liturgie.

SUMMARY

ŠVACH, Josef: The influence of liturgical reforms of the Second Vatican Council on adjustment of the Church in Nedašov

Keywords: Nedašov Parish, the church of the Assumption of the Virgin Mary, the Second Vatican Council, Sacrosanctum Concilium, General Introduction to the Roman Missal, modification of the liturgical space, sacral architecture, so-called Anonymous manuscript, Rudolf Adámek, Peňáz Franz, Josef Káňa

This bachelor thesis deals with the changes of liturgical space in the church of the Assumption of the Virgin Mary in Nedašov.

These changes were initiated by a spiritual shepherd P. Rudolf Adamek and have continued under the leadership of other administrators until now. The original appearance of the church was depicted in so-called Anonymous manuscript. The scope of changes is clarified in a parish chronicle, in Rudolf Adamek's autobiography and conversations with eyewitnesses. These adjustments were made in accordance with the documents of the Second Vatican Council, where the key document was Constitution Sacrosanctum Concilium. This thesis describes its origins, the impact on liturgical space and liturgical celebration.